Institucionet e Përkohshme Vetëqeverisëse / Privremena Institucija Samouprave / Provisional Institutions of Self Government
Qeveria e Kosovës / Vlada Kosova / Government of Kosovo
Ministria e Shërbimeve Publike / Ministarstvo javnih službi / Ministry of Public Services

Seria 5: Statistikat Sociale

Statistikat e Tregut të Punës 2006

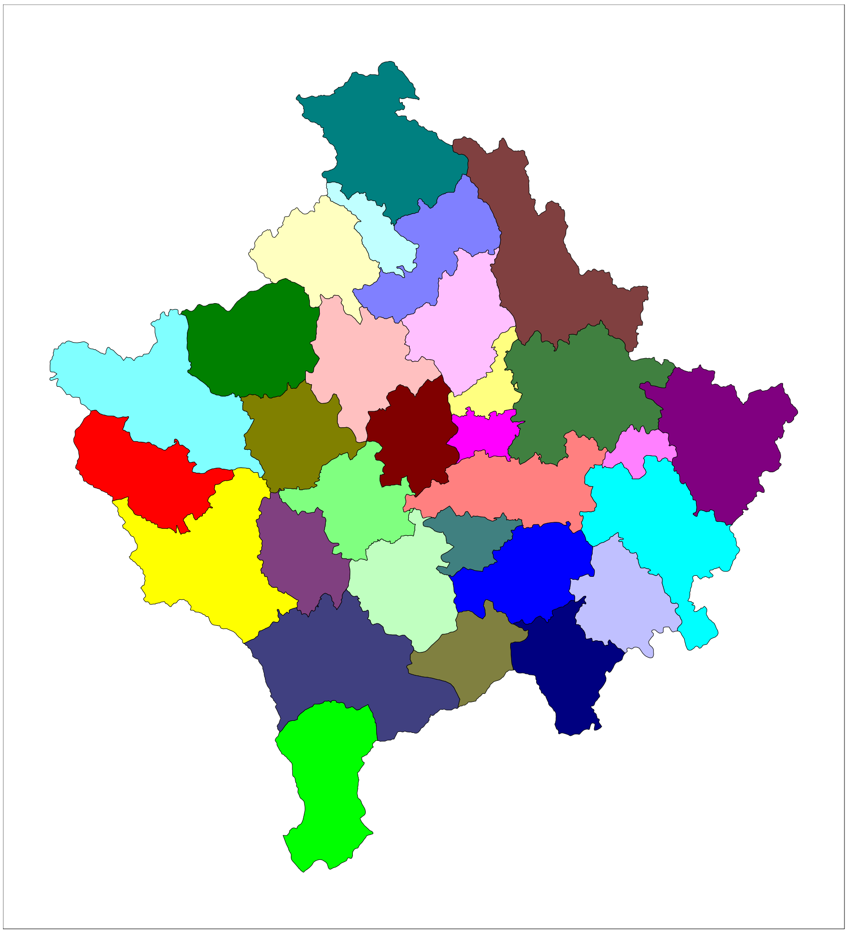

Enti i Statistikës së Kosovës
Zavod za Statistiku Kosova
Statistical Office of Kosovo

Institucionet e Përkohshme Vetëqeverisëse / Privremena Institucija Samouprave / Provisional Institutions of Self Government
Qeveria e Kosovës / Vlada Kosova / Government of Kosovo
Ministria e Shërbimeve Publike / Ministarstvo javnih službi / Ministry of Public Services

Seria 5: Statistikat Sociale

Statistikat e Tregut të Punës 2006

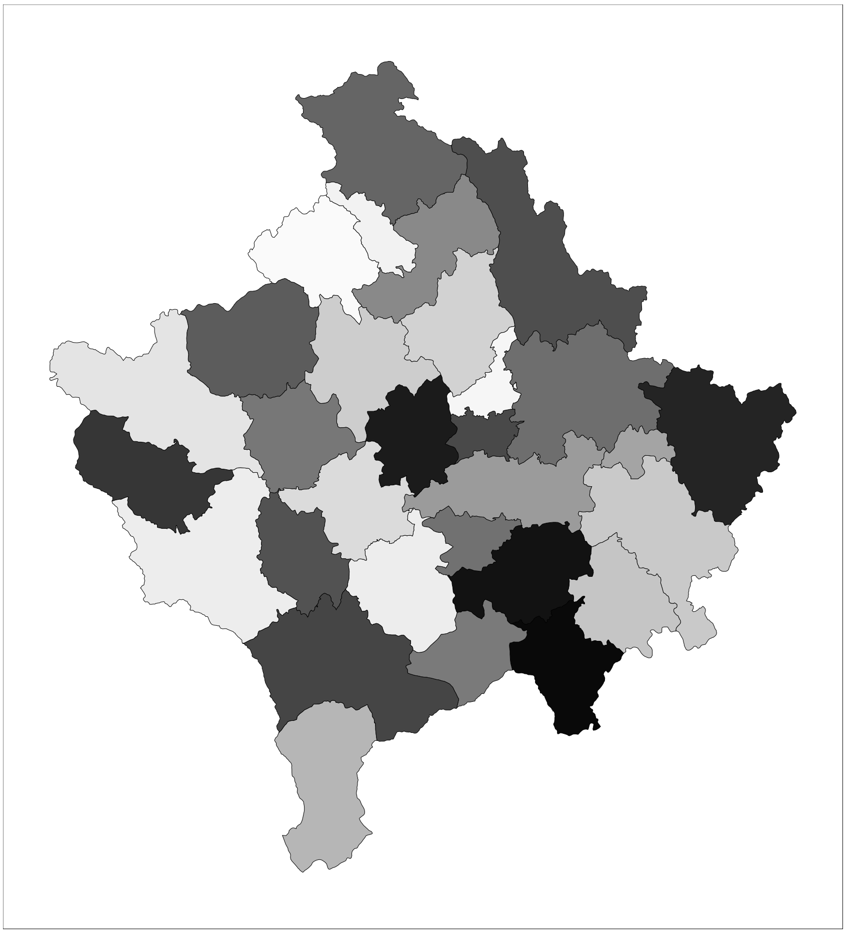

Enti i Statistikës së Kosovës
Zavod za Statistiku Kosova
Statistical Office of Kosovo

Botuesi: Enti i Statistikës së Kosovës (ESK)
Data e botimit: Shtator 2007
© : Enti i Statistikës së Kosovës
Riprodhimi autorizohet nëse tregohet burimi.
E shtypur nga: K.G.T, Prishtinë, Kosovë

Informata të shumta janë në dispozicion në internet,
ku mund të qaseni përmes veb-faqes së ESK-së
në internet: www.ks-gov.net/esk

P a r a t h ë n i e

Qëllimi i AFP në Kosovë është që të mbledhë të dhëna statistikore mbi tregun e punës dhe çështje të ngjashme, si dhe të bëjë vlerësimin e indikatorëve të punësimit dhe të papunësisë në Kosovë.

Publikimi statistikor përmban të dhëna për numrin e të punësuarve dhe të papunësuarve sipas: moshës, gjinisë, statusit të punësimit, aktiviteteve ekonomike, profesioneve dhe çështje tjera të ngjajshme që kanë të bëjnë me tregun e punës.

Për këtë publikim kontribuan:
Bashkim Bellaqa - Drejtor i Departamentit të Statistikave Sociale
Bujar Hajrizi – Shef i Sektorit të Punësimit
Bedrije Demaj – Zyrtare e lartë e statistikave të punësimit

Ne ftojmë të gjithë shfrytëzuesit e këtij publikimi për bashkëpunim, dhe ju lutemi që komentet dhe sygjerimet tuaja, të i dërgoni, në adresën: social@ks-gov.net dhe vizitoni vebfaqen tonë: www.ks-gov.net/esk

Shtator, 2007

Kryeshefi Ekzekutiv i ESK-së
Avni Kastrati

Lista e shkurtesave

AFP	Anketa e Fuqisë Punëtore
ONP	Organizata Ndërkombëtare e Punës
AMSJ	Anketa për Matjen e Standardit të Jetesës
AER	Agjencioni Europian për Rindërtim
ESK	Enti i Statistikës së Kosovës
BE	Bashkimi Europian
ISCO	Klasifikimi Standard Ndërkombëtar i Profesioneve
NACE	Klasifikimi Statistikor i Aktiviteteve Ekonomike
-	Nuk ka përhapje të dukurisë

P ë r m b a j t j a

Faqe
Anketa e Fuqisë Punëtore 2006 ... 6
1 Historiku ... 6
2 Shënime metodologjike ... 7
3 Definicioni dhe koncepti themelor ... 9
4 Popullsia ... 11
4.1. Struktura e moshës ... 11
4.2. Statusi i aktivitetit ... 12
4.3. Arsimi ... 14
5 Punësimi ... 15
5.1. Grup - mosha ... 15
5.2. Arsimi ... 16
5.3. Aktiviteti ekonomik ... 17
5.4. Profesioni ... 19
5.5. Statusi profesional ... 20
5.6. Kushtet e punësimit ... 21
5.7. Orët e zakonshme të punës ... 22
6 Papunësia ... 23
6.1. Grup - mosha ... 23
6.2. Arsimi ... 25
6.3. Kohëzgjatja ... 25
6.4. Metodat e kërkimit ... 27
6.5. Përvoja paraprake e punës ... 28
6.6. Aktiviteti ekonomik ... 29
6.7. Profesioni ... 30
7 Personat joaktiv ... 31
7.1. Grup - mosha ... 31
7.2. Arsimi ... 32

ANKETA E FUQISË PUNËTORE NË KOSOVË 2005 dhe 2006

Shtator 2005/Shtator 2006 (AFP 2006 në kllapa)

POPULLSIA E GRUP-MOSHËS
15-64 VJEÇ
100%

Femra
Meshkuj

FUQIA PUNËTORE [1]
49,2% (52,3%)

29,9 (33,7)
69,0 (70,8)

NUK JANË FUQI PUNËTORE [5]
(ekuivalent me persona joaktiv)
69,3% (67,5%)

81,0 (78,3)
57,7 (54,8)

PERSONAT E PUNËSUAR [2]
28,9% (29,0%)

11,9 (11,9)
46,4 (46,5)

Pjesshëm % e të gjithë të punësuarve 22,0 (23,3)	25,8(27,1) 21,0 (22,3)
Përkohshëm % e punëtorëve 46,7 (60,7)	53,4 (61,5) 44,6 (60,4)
Vetëpunësuar % e të gjithë të punësuarve 22,6 (24,6)	9,4 (9,4) 26,1 (28,6)

PERSONAT E PAPUNËSUAR [3]
20,3% (23,3%)

18,0 (21,8)
22,6 (24,3)

Papunësia e rinisë % e të papunësuarve në grup-moshën 15-24 70,5 (75,5)	80,6 (77,7) 63,7 (67,9)
Papunësi afatgjate % e të papunësuarve e të gjithë të papunësuarve 83,7 (91,5)	84,0 (91,7) 83,5 (91,0)

SHKALLA E PAPUNËSISË [4]
41,4% (44,9%)

60,5 (61,6)
32,9 (34,6)

Konceptet themelore:

(1) Shkalla e aktiviteteve ose shkalla e pjesëmarrjes në fuqinë punëtore: përqindja e fuqisë punëtore në popullsinë e moshës së punës;
(2) Shkalla e punësimit: përqindja e personave të punësuar në popullsinë e moshës së punës;
(3) Shkalla e popullsisë së papunësuar: përqindja e personave të papunësuar në popullsinë e moshës së punës;
(4) Shkalla e papunësisë: përqindja e personave të papunësuar në fuqinë punëtore;
(5) Persona joaktiv

Anketa e Fuqisë Punëtore 2006

1 Historiku

Anketa e Fuqisë Punëtore (AFP) është futur në përdorim nga ana e Entit të Statistikës së Kosovës që nga viti 2001 me qëllim të grumbullimit të informatave të krahasueshme për punësinë dhe papunësinë në territorin e Kosovës, dhe për t'i vënë ato informata në dispozicion të institucioneve vendore dhe ndërkombëtare.

Duke qenë përpjekja e parë e këtij lloji të hulumtimit në Kosovë, anketa në shumë aspekte është mbështetur në shembullin e Anketës për Matjen e Standardeve të Jetesës (AMSJ) e cila është realizuar në bashkëpunim me Bankën Botërore, gjatë vitit paraprak. Në të njëjtën kohë është tentuar të implementohen rekomandimet relevante ndërkombëtare mbi statistikat e tregut të punës të publikuara nga ONP dhe Eurostat-i.

Me asistencën teknike të një eksperti të ONP-së dhe mbështetjen financiare nga një grand gjerman, puna në terren e AFP-së e vitit 2001, është kryer në dhjetor të vitit 2001 dhe rezultatet janë prezantuar në publikimin "Treguesit Kyç të Punësimit" në qershor të vitit 2002. Qysh prej asaj kohe AFP është bërë pjesë integrale e programit të punës së ESK-së, me një anketë vjetore që është realizuar çdo vit në vjeshtë.

Megjithatë, brenda kuadrit të projektit "Mbështetja për Entin e Statistikës së Kosovës" e cila ka filluar në vitin 2003 me financim nga Agjencioni Evropian për Rindërtim (AER), AFP e ESK-së është rishqyrtuar në aspekte të pajtimit me standardet e AFP-së së BE-së. Rezultati i parë i rëndësishëm i procesit ishte miratimi i programit të ri standard të paraqitjes në tabela për AFP-në e vitit 2003, që si rrjedhim bëri të domosdoshëm zhvillimin e formatit të ri për analizën e rezultateve të AFP-së dhe punimin retroaktiv të këtyre tabelave për AFP-të e viteve 2001 dhe 2002.

Raporti aktual për AFP-në e vitit 2006 është vazhdimësi i raportit të AFP 2005, AFP 2004, AFP 2003 të analizave që shmanget nga raportet e viteve 2001 dhe 2002. Në shtojcën e tij raporti përmban programin e ri të tabelimit standard për AFP-në e vitit 2005 dhe 2006.

Pasi që AFP-në e ESK-së përfshiu prej vitit 2004 rishikimin e plotë të pyetësorit të anketës sipas definicioneve të Bashkësisë Evropiane, ndryshimet e mëtejme për AFP-në e ESK-së është kalimi prej një ankete vjetore në një anketë të vazhdueshme me rezultate tremujore, pasi që regjistrimi i përgjithshëm i popullsisë, i planifikuar t'i ofrojë bazat përkatëse të mostrimit. Në të njëjtën kohë, duhet bërë përpjekje për të përmirësuar cilësinë e rezultateve të AFP-së duke zbatuar masa shtesë organizative dhe metodologjike.

2 Shënime metodologjike

Anketat e fuqisë punëtore realizohen në bazë të mostrës, si p.sh. informatat e kërkuara grumbullohen vetëm prej një numri të të anketuarve të cilët duhet të jenë përfaqësues të popullsisë në tërësi.

Një prej problemeve të Kosovës ka qenë mungesa e krijimit te një kornize te mostrës që zakonisht sigurohet nga regjistrimi i përgjithshëm i popullsisë ose nga një sistem i efektshëm i regjistrimit civil. Prandaj AFP e ESK-së ishte bazuar në dizajnin e mostrës së AMSJ-së të Bankës Botërore, për vitin 2000. Çdo vit mostrimi përfshinë zgjedhjen e 360-400 zonave të anketimit (rrethe regjistruese) në fazën e parë dhe numër fiks të ekonomive familjare (qysh prej vitit 2002 zakonisht 8) në fazën e dytë, me shtresimin (stratifikimin) rural/urban dhe shqiptarë/serbë (për më tepër hollësi shiko Raportin Metodologjik, gusht 2002). Pastaj AFP-ja i është drejtuar të gjithë anëtarëve të ekonomisë familjare të zgjedhur. Në vitin 2005, AFP-ja përfundimisht përfshiu 400 zona të anketimit (rrethe regjistruese), 3200 ekonomi familjare dhe 19590 persona, dhe shifrat korresponduese për vitin 2006 ishin 400 zona të anketimit (rrethe regjistruese), 3200 ekonomi familjare dhe 19268 persona.

Sipas definicioneve të Bashkësisë Evropiane, AFP mbulon vetëm popullsinë rezidente civile që jeton në ekonomitë familjare private dhe pyetësorët individual të plotësuar për çdonjërin që janë 15 vjeç e mbi në ditën e fundit të javës referente, që është specifikuar si java prej të hënës deri të dielën, para datës së intervistimit.

Validiteti dhe krahasueshmëria e AFP-së në shtrirje të madhe varet nga koordinimi kohor i tyre. Intervistat për AFP-në e ESK-së, për vitin 2001 kryesisht janë realizuar në dhjetor, për vitin 2002 në nëntor, të vitit 2003 në pjesën e fundit të tetorit dhe në fillim të nëntorit. Pas rishikimit të plotë të pyetësorit në vitin 2004, AFP-së janë realizuar nga mesi e deri në fund të muajit shtator duke përfshirë edhe AFP 2006. Sa më vonë në vit të jetë periudha e intervistës, aq më e madhe është gjasa që disa aktivitete ekonomike në disa sektorë (siç është bujqësia, ndërtimtaria dhe turizmi) të kenë hyrë në fazën e aktivitetit të zvogëluar ose të ndaljes së plotë. Zhvendosja e periudhës së intervistimit në një datë më të hershme për rreth një muaj mund të paraqes pengesa në krahasimin e rezultateve në kohë.

Përfundimisht, statistikat dhe analizat e tregut të punës janë rrënjësisht të ndikuara nga definicioni i statusit të punës të secilit person. Prej vitit 2002, AFP e ESK-së ka përdorur procedurën e klasifikimit të BE-së të paraqitur në grafikun 1, por gjithashtu edhe publikimet periodike të AFP 2001 e më lartë përdorin këtë klasifikim.

Figura 1: Klasifikimi i fuqisë punëtore në Anketën e Fuqisë Punëtore të Bashkimit Evropian

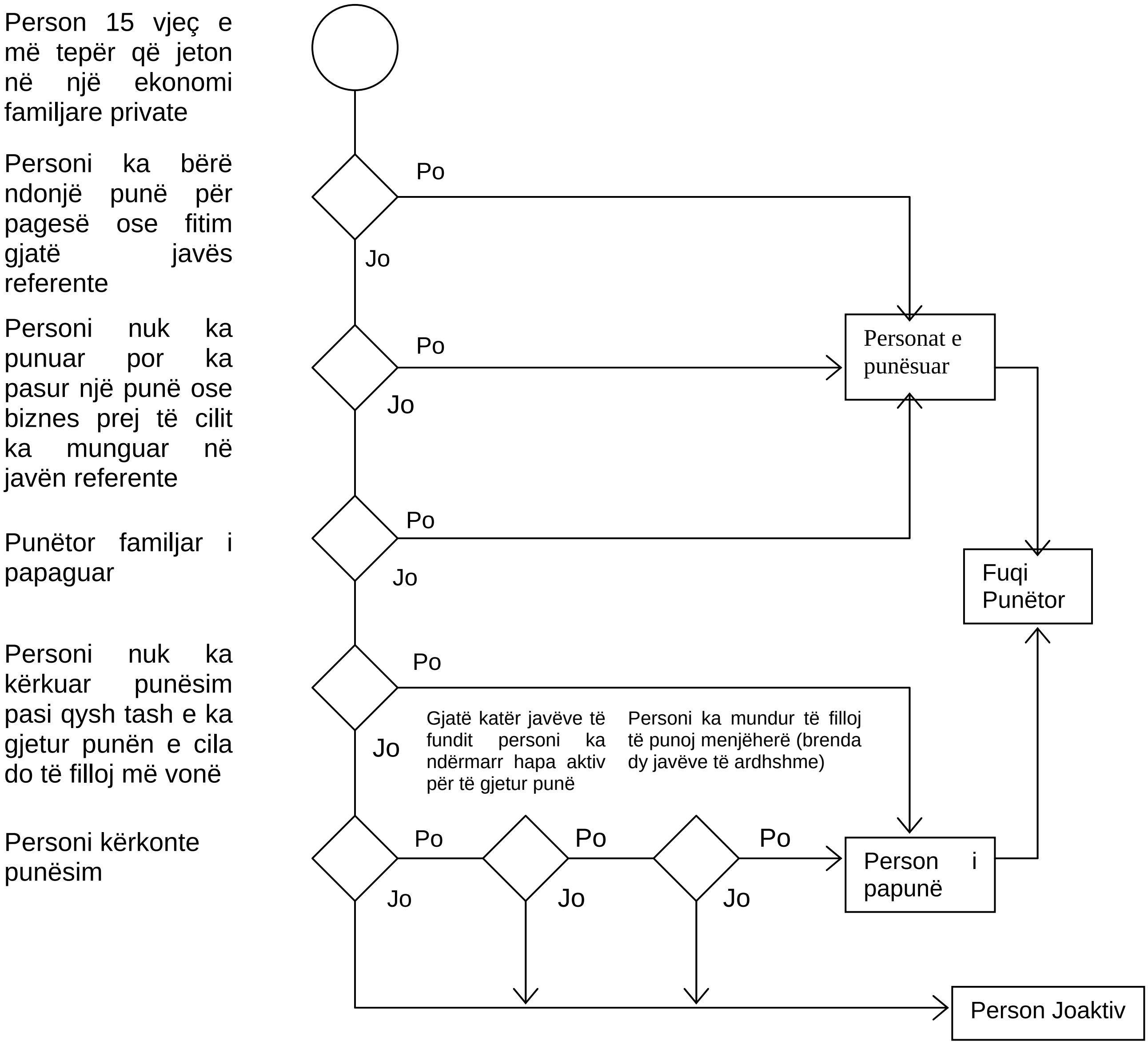

Rezultatet e AFP-së së ESK-së të vitit 2006 dhe ndryshimet kryesore të vitit 2005 do të diskutohen në 4 seksionet e definuar sipas statusit të punës: për popullsinë në tërësi, të punësuarit, të papunët dhe personat joaktiv.

Duke pas parasysh standardet e BE analiza është bazuar në të dhënat nga programi i ri standard për paraqitje në tabela, i cili për këto dy vitet e fundit është bashkangjitur në Shtojcën 1.

Lista komplete e të gjitha variablave për të cilat janë grumbulluar informatat në AFP-në e ESK-së të vitit 2006 dhe e cila mund të përdoret për paraqitje tabelare shtesë, mund të gjendet në Shtojcën 2.

3 Definicioni dhe koncepti themelor

Pasi që më AFP mendohet të përfshihet e gjithë popullsia rezidente e një vendi, rezultatet janë të grumbulluara vetëm për personat të cilët jetojnë në ekonomi familjare private (por pa përfshirë personat që janë në shërbim të detyruar ushtarak apo në shërbime të komunitetit të anketuar në këto ekonomi familjare).

Dallimi qendror në secilën AFP është klasifikimi i personave të moshës 15 vjeç apo më shumë, nga statusi i tyre i punës:

Të punësuar janë ata të cilët, gjatë javës referuese:
- kanë bërë ndonjë punë më pagesë apo profit, ose
- nuk kanë qenë duke punuar, por i kanë pasur vendet e tyre të punës, nga të cilat përkohësisht kanë munguar.

Punëtoret e familjes janë të përfshirë.

Të papunësuar janë ata të cilët:
- nuk kanë pasur punësim, gjatë javës referuese, dhe
- në mënyrë aktive kanë kërkuar punësim, gjatë katër javëve paraprake, dhe
- kanë qenë të gatshëm të fillojnë punën brenda dy javëve të ardhshme.

Personat të cilët tani më kanë gjetur punë, e cila punë do të filloj më vonë, janë po ashtu të klasifikuar si të papunësuar.

Joaktiv janë të gjithë ata që nuk janë të klasifikuar si as të punësuar e as të papunësuar.

Grafikoni 1, paraqet tabelën për klasifikimin e popullsisë sipas këtyre definicioneve që janë të përshkruara që nga viti 2000. Në këtë kontekst, personat të cilët përkohësisht mungojnë nga puna paraqesin vërtetë vështirësi. Kriteri e pranuara për klasifikimin e tyre si të punësuar është një bashkëngjitje formale për punën e tyre, e cila është e definuar nga:
– fatura e vazhdueshme e pagesës,
– siguria e kthimit në punë, ose
– kalimi i kohëzgjatjes së mungesës.

Për AFP-në e vitit 2001, definicioni i statusit të punës është specifikuar më tutje në një numër të pikave:
Personat që punojnë në fermat e tyre të vogla bujqësore, por që prodhojnë vetëm për konsumin e tyre, duhet të konsiderohen si të punësuar, vetëm nëse prodhimi i tyre është i përfshirë në llogari kombëtare.

Rekrutet të cilët bëjnë disa punë për pagesë apo profit gjatë javës referuese nuk duhet të konsiderohen si të punësuar
- Personat që janë në pushim të lehonisë duhet gjithnjë të konsiderohen si të punësuar.
- Të tjerët që nuk janë në punë gjatë javës referuese (punëtoret sezonal gjatë dhe jashtë sezonës, personat në pushim prindëror, punëtorët pa pagesë të familjes, personat e pezulluar nga puna dhe personat që mungojnë një kohë të gjatë, përveç për shkak të sëmundjes) duhet të konsiderohen si të punësuar, vetëm nësë kan një garancion (sigurim) për t'u kthyer në punë brenda një periudhe kohore prej 3 muajsh ose që vazhdojnë të marrin 50% apo më shumë të pagës së tyre.

Personat të cilët nuk kanë qenë të punësuar gjatë javës referuese, por që tanimë kan gjetur një punë që mendohet të filloj më vonë, duhet të konsiderohen si të papunësuar përveç nëse data për fillimin e asaj pune është brenda periudhes më së largu prej 3 muajve ose përndryshe konsiderohet si joaktive.

Bazuar në moshë dhe në statusin e punës, janë nxjerrur një numër i grupeve dhe shkallëve të ndryshme:
– **Mosha e punës së popullsisë:** 15–64
– **Shkalla e varësisë së të rinjëve:** nën 15/15–64
– **Shkalla e varësisë së të moshuarve:** 65+/15–64
– **Shakalla e varësisë efektive:** që nuk punojnë 15+/të punësuar
– **Fuqia e punës:** të punësuar + të papunësuar
– **Shkalla e aktiviteteve:** fuqia e punës 15–64/mosha e punës së popullsisë
– **Shkalla e punësimit:** të punësuar 15–64/ mosha e punës së popullsisë
– **Shkalla e papunësisë:** të papunësuar/fuqia e punës

Në vazhdim, është një numër i koncepteve që lidhen me kushte specifike të punësimit, papunësimit, apo joaktivitetit:

Përherëshmëria e një pune i referohet vetëm punëtorëve. Punësimi i përkohshëm, kontratat e punës ose kohëzgjatja e kufizuar apo kontratat fikse janë të karakterizuara më marrëveshje ndërmjet punëdhenësit dhe punonjësit, në kushte objektive nën të cilat përfundon puna, siç janë datat specifike, kompletimi i një detyre apo kthimi i ndonjë punëtori i cili ka qenë përkohësisht i zëvendësuar. Në veçanti, kjo aplikohet për:
– personat më punësim sezonal,
– personat e angazhuar nga ndonjë agjencion apo shkëmbim i punësimit dhe i punësuar për palën e tretë për të kryer ndonjë detyrë specifike (përveç nëse ka ndonjë kontratë të shkruar për kohëzgjatje të pakufizuar më agjencion apo shkembim të punësimit),
– personat me kontrata specifike të trajnimit.
Nëse nuk ka kritere kundërshtuese për përfundimin e punës apo kontratë të punës, atëherë kjo konsiderohet si e përhershme (permanante) ose më kohëzgjatje të pacaktuar.

Dallimi ndërmjet punës më orar të plotë dhe orar të pjesërishëm është i bazuar në deklaratën subjektive të respondentit. Apo më konkret, definicioni objektiv nuk është i mundur për derisa orët e punës ndryshojnë nga vendi në vend dhe nga një filial (degë) e aktiviteteve në tjetrën.

Puna më orar të pjesërishëm jo vullnetare supozohet për persona të cilët deklarohen që punojnë punë më orar të pjesërishëm, për arsye se nuk kan pasur mundësi të gjejnë punë më orar të plotë.

Numri i orëve që zakonisht punohet për një javë në AFP referohet vetëm për numrin e zakonshëm të orëve në punën kryesore, duke përfshirë punën jashtë orarit me pagesë apo pa pagesë, por duke përjashtur kohën e udhëtimit ndërmjet shtëpisë dhe vendit të punës apo kohën për pushimin e ushqimit kryesor (drekës). Fillestarët apo punëtorët me stazh duhet të mos përfshijnë çdo kohë të kaluar në kolegj apo në qendrat tjera speciale për trajnim. Personat të cilët nuk kanë mundësi të cilët nuk mund të ofrojnë shifra për orët e tyre të zakonshme të punës, ata mund t'i zëvendësojnë ato më mesataren e numrit të orëve që ata faktikisht kanë punuar për një javë gjatë katër javëve të fundit. Disa persona, e posaçerisht të vet-punësuarit dhe punëtorët e familjes mund të mos kenë tabelë kohore të zakonshme, sepse orët e tyre të punës ndryshojnë plotësisht prej një jave apo muaji deri në tjetrin.

Kohëzgjatja e papunësisë në mënyrë operative është e definuar nga dy periudha të shkurtëra, si në vijim:
– kohëzgjatja e kërkimit për punë, ose
– kohëzgjatja prej punësimit të fundit.

Papunësia e të rinjëve i referohet personave të papunësuar prej moshës 15–24.

Papunësia afat-gjate është e definuar nga kohëzgjatja prej një viti apo më shumë.

4 Popullsia

Për shkak të ngjarjeve në historinë e saj të re dhe duke pasur parasysh se prej 1981 nuk ka pasur regjistrim të popullsisë në Kosovë dhe se sistemi i regjistrimit civil nuk është modern, praktikisht është e pamundshme të sigurohen shifra absolute të besueshme për popullsinë si të tërë ose për pjesët e saja përbërëse sa i përket statusit të tyre të punës. Kjo edhe më tepër vlen për anketat e bazuara në mostër siç është AFP e ESK-së, e cila gjithashtu është dashur të bazohet në një kornizë të pakënaqshme. Prandaj të gjitha pjesët dhe shpërndarjet këtu janë paraqitur në përqindje në grupet përkatëse referente (meshkuj, femra ose të gjithë, të cilat në disa raste janë specifikuar tutje sipas kufijve të caktuar të moshës).

4.1. Struktura e moshës

Treguesi i parë i rëndësishëm i tregut të punës është madhësia relative e popullsisë në moshën e punës, si p.sh. personat e moshës në mes 15 dhe 64 vjeç, që përafërsisht cakton kufijtë e potencialit të fuqisë punëtore në dispozicion. Në Kosovë, kjo shifër sipas AFP-së të ESK-së të vitit 2006 krahasimisht është e ulët me vetëm 62.6%. Arsyeja për këtë bëhet evidente duke shikuar në strukturën e popullsisë sipas moshës. Kosova ka një popullsi relativisht të “re”, me pothuajse një të tretën 15 vjeç e më të ri dhe në fund të shkallës, ka 7.1% të moshën 65 vjeç e lart në skajin e epërm. Struktura e këtillë është tipike për piramidën klasike të popullsisë. Kjo gjithashtu bëhet e dukshme nëse njehsohet madhësia mesatare e grup-moshave që përdoret në analizën e tregut të punës për vite të vetme (shiko grafikun 2).

Figura 2: Mesatarja e madhësisë njëvjeçare të grup-moshave sipas gjinisë, 2006

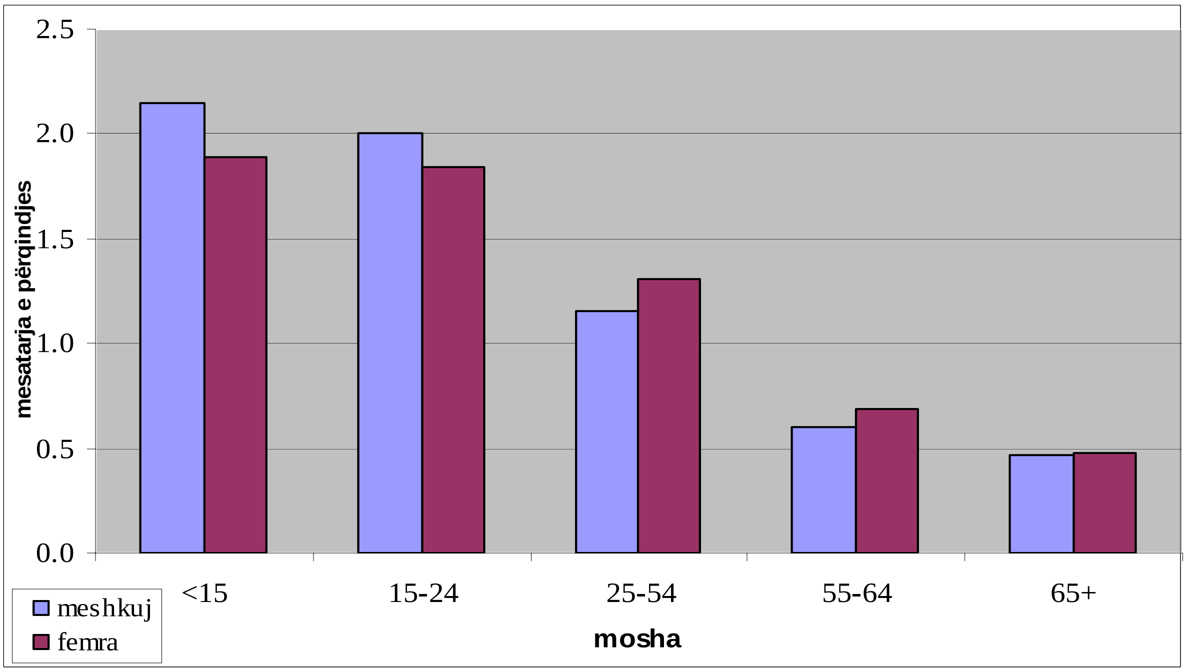

Faktet e njëjta gjithashtu janë paraqitur sipas shkallëve të varshmërisë së rinisë dhe të moshuarve, që përshkruan se sa persona nën moshën 15 vjeçe dhe mbi moshën 65 vjeçe, janë për çdo 100 persona të moshës e punës. Këto krahasime tregojnë se për të rinjtë ky raport është përafërsisht 1:2, por për të moshuarit vetëm 1:10.

Për shkak të shkallës më të lartë gjinore në lindje, të gjitha këto shifra janë më të larta për meshkuj në grup-moshat e reja, gjersa kanë tendencë të jenë më të larta për femrat në grup-moshat më të vjetra, për shkak të mortalitetit më të ulët të tyre.

4.2. Statusi i aktivitetit

Grupi i dytë i treguesve të rëndësishëm të tregut të punës referohet në aktivitetin aktual të popullsisë, duke dalluar tri statuse: i/e punësuar, i/e papunë, dhe joaktiv(e) (për definicionet përkatëse, shiko grafikun 1 më lartë). Shpërndarja e meshkujve, femrave dhe e popullsisë së përgjithshme sipas statusit të aktivitetit të tyre është paraqitur në grafikun 3.

Figura 3: Popullsia sipas gjendjes së punësimit dhe gjinisë, 2005-2006

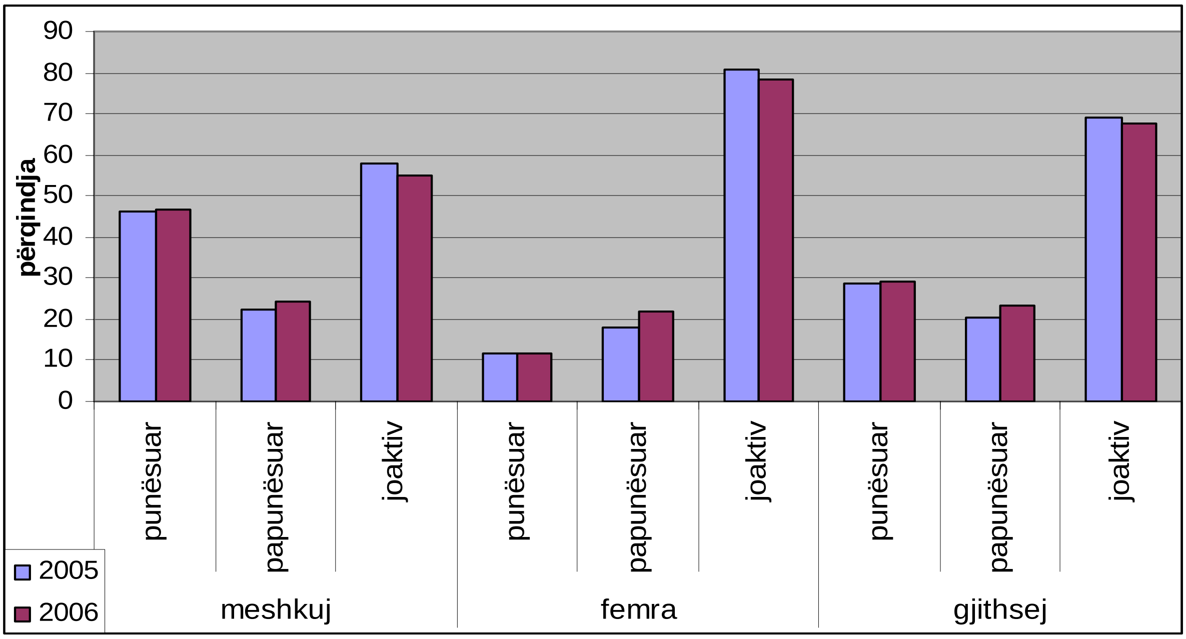

Grafiku tregon se personat joaktiv përbëjnë grupin më të madh të popullsisë së Kosovës. Disa faktorë kontribuojnë në këtë. Së pari, të gjithë personat nën 15 vjeç sipas definicionit janë përfshirë këtu dhe, e dyta, shumë persona të rinj ende janë duke u shkolluar, gjersa, e treta, një numër i personave të vjetër e lëshojnë fuqinë punëtore para se ta arrijnë kufirin e moshës së punës. E katërta, shumë gra i marrin përgjegjësitë mbi familjen dhe ekonominë familjare e nuk angazhohen në aktivitete ekonomike, dhe, e fundit, disa persona të të dy gjinive kanë hequr dorë nga kërkimi i punës sepse ata mendojnë se nuk ka punë në dispozicion. Për t'i shoqëruar me shifra faktorët e fundit, megjithatë, kërkohen analiza ose të dhëna shtesë.

Ka dallime të habitshme në mes meshkujve dhe femrave në fuqinë punëtore, si p.sh. në numrin e personave të punësuar dhe të papunë.

Këto rezultate janë provuar sipas shkallëve të punësisë, papunësisë dhe aktivitetit, që në përgjithësi janë njehsuar vetëm për popullsinë e moshës së punës (shiko grafikun 4).

Figura 4: Pjesëmarrja e popullsisë së moshës punuese në tregun e punës sipas gjinisë, 2005-2006

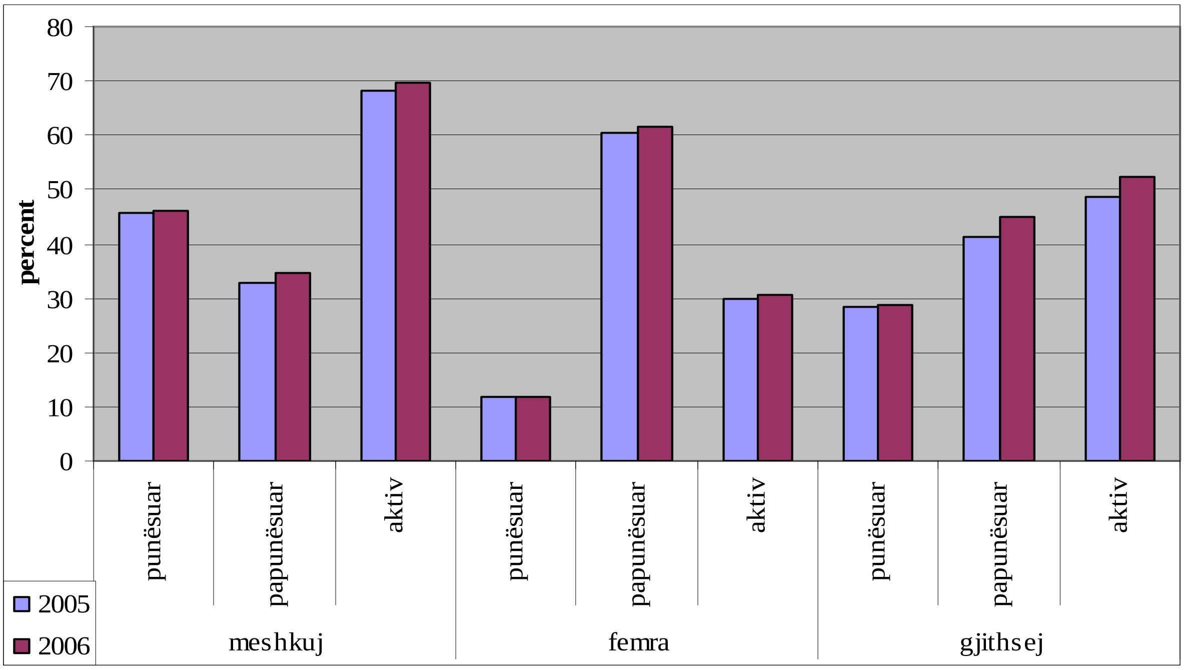

Gjersa mbi 46% e meshkujve të Kosovës, të moshës së punës, në të vërtetë ishin të punësuar në vitin 2006, shifra korresponduese për femrat është rreth 12%, me shkallën e përgjithshme që shtrihet diku në mes dhe është rreth 29%. Anasjelltas, papunësia e përgjithshme për popullsinë e moshës së punës, si p.sh. përqindja e të papunëve në fuqinë punëtore, ka arritur pothuajse 45%, por përsëri dallimi në mes meshkujve dhe femrave llogaritet të jetë 27% (34.6 me 61.6%). Shkalla e aktivitetit, përfundimisht, që përfaqëson përqindjen e fuqisë punëtore për popullsinë e moshës së punës, tregon një ndryshim të plotë në shifrat specifike sipas gjinisë: gjersa AFP e ESK-së e vitit 2006 ka gjetur rreth 72 për qind e meshkujve janë aktiv, praktikisht proporcioni i njëjtë i femrave ka qenë joaktiv.

Diferenca më e madhe në mes të meshkujve dhe femrave, paraqitet tek shkalla e varshmërisë efektive. Ngjashëm me shkallët e varshmërisë të lidhura me moshën, kjo shkallë shpreh se sa persona që nuk punojnë varen nga 100 persona që faktikisht punojnë. Njehsimi i kësaj barre zakonisht i lë jashtë personat nën 15 vjeç (sepse statusi i tyre i punës është joaktiv sipas definicionit). Shkalla e përgjithshme për vitin 2006 tregon se mesatarisht 100 persona të punësuar në Kosovë duhet t'i mbajnë 284 persona që nuk punojnë, por derisa kjo shkallë ka qenë më pak se përgjysmë (140) për meshkuj, ka arritur një vlerë pothuajse 6 herë më të madhe për femra (835).

.

4.3. Arsimi

Derisa popullsia e moshës së punës në një mënyrë përfaqëson grumbullimin potencial të fuqisë punëtore, sa i përket numrave absolut, niveli i arsimit mund të konsiderohet si tregues i përgjithshëm i kualitetit të këtij potenciali sa i përket numrit të personave të kualifikuar.

Në vitin 2006, të gjithë personat e Kosovës të moshës 15 vjeç e më lartë, më shumë se 74% e meshkujve dhe më shumë se 62% e femrave në Kosovë kishin mbaruar më pak se shkollën e mesme të lartë (shiko grafikun 5).

Figura 5: Niveli i arsimit të popullsisë (15 vjeç e më lartë) sipas gjinisë, 2006

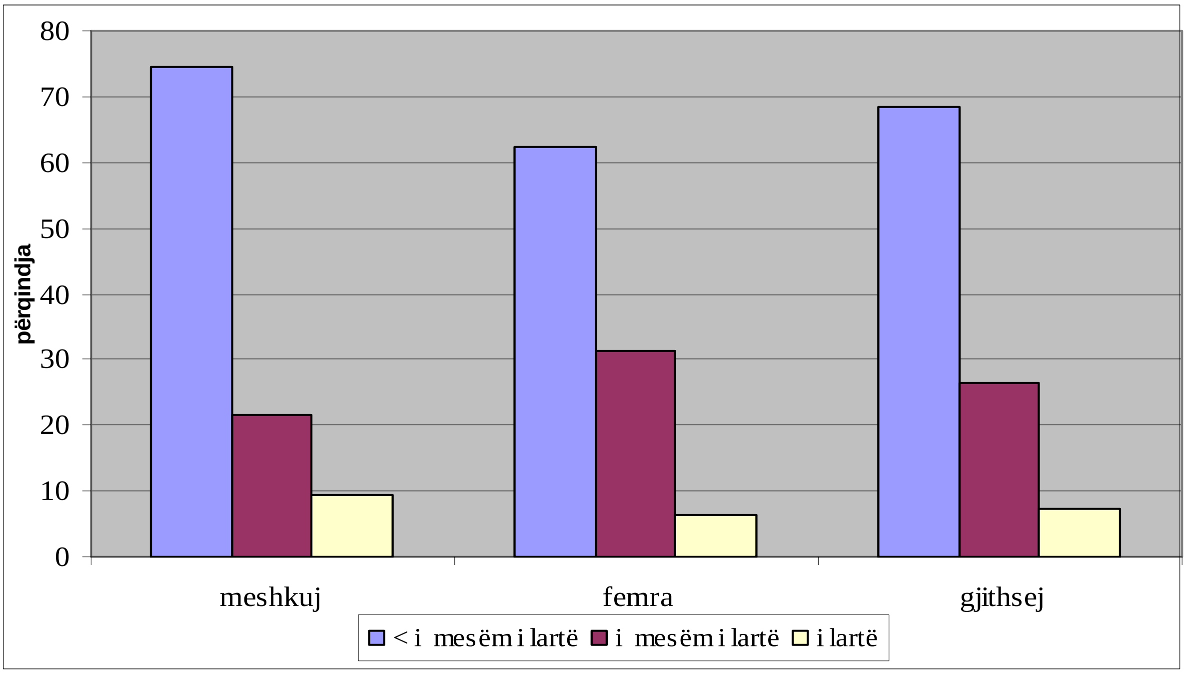

Vetëm, çdo i gjashtëmbëdhjeti mashkull dhe çdo e dymbëdhjeta femër kishte shkollim të lartë ose universitar.

Madje edhe nëse merret parasysh, se në njërën anë, disa të rinj ende nuk e kanë mbaruar shkollimin e tyre dhe, në anën tjetër, grup moshat më të reja në përgjithësi tentojnë të arrijnë nivele më të larta të arsimit se homologët e tyre më të vjetër, këto shifra janë brengosëse duke qenë se kualifikimi i një personi përcakton gjasat e punësimit të tij ose saj dhe rrezikun e papunësisë. Të dy efektet do të demonstrohen në seksionet vijuese.

Shënim:

< i mesëm i lartë: pa shkollë, 1-4 klasë të shkollës fillore, 5-7 klasë të shkollës fillore, shkolla fillore (e kompletuar)
i mesëm i lartë: shkolla e mesme
i lartë: shkolla e lartë, universitet, akademi, magjistër dhe doktor shkence

5 Punësimi

Në këtë seksion do të diskutohen gjendja e tregut të punës në Kosovë, për vitin 2006 dhe zhvillimet e mundshme prej vitit paraprak, në hollësi më të mëdha, duke shikuar në karakteristikat specifike të personave të punësuar.

5.1. Grup - mosha

Diferencimi në shkallën e punësimit sipas moshës tregon se pjesa e popullsisë që punon në grup moshën qendrore (25-54) është rreth 47% më e lartë se mesatarja për meshkuj si dhe për femra (shiko grafikun 6).

Figura 6: Shkalla e punësimit sipas gjinisë dhe grup-moshave, 2005-2006

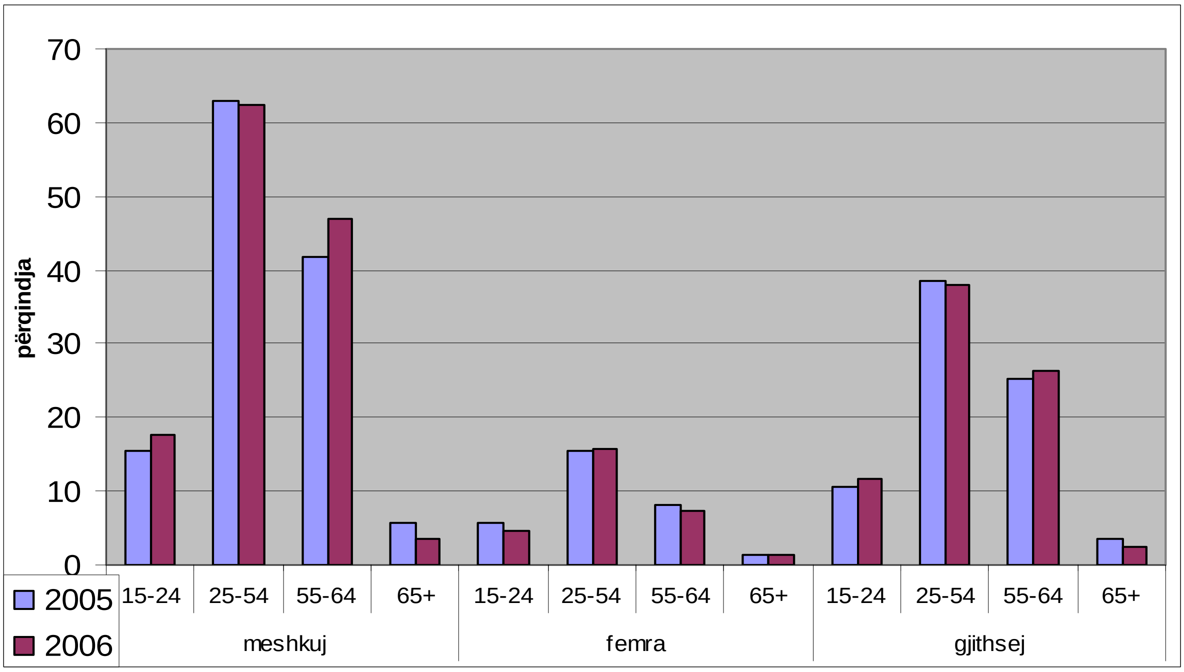

Gjithashtu për të dy gjinitë, kjo shkallë bie në rreth 22% të mesatares për grup moshën 15-24, që pjesërisht mund të shihet se është për shkak të vazhdimit të shkollimit, por gjithashtu mund të jetë edhe rezultat i vështirësive për të arritur hyrjen e parë në tregun e punës. Në grup moshën më të vjetër (55-64), megjithatë, paraqitet një dallim i madh në mes të meshkujve dhe femrave. Gjersa shkalla e punësimit për meshkuj në këtë moshë bie vetëm pak nën mesatare, për femra kjo bie ashpër gjer nën 20% të mesatares. Shkaktari kryesor i kësaj shpërputhjeje mund të jetë tendenca më e madhe e femrave për t'u pensionuar më herët.
Në këtë grafikon mund të shihni shkallën e përqindjes së punësimit të grup moshës mbi 65 vjeç e cila është 3.5% për meshkuj dhe 1.3% për femra përderisa shifrat korresponduese për vitin 2004 ishin rreth 6% për meshkuj dhe 1.5% për femra.

Niveli i punësimit prej vitit në vit ka pasuar një rritje të vogël, ku kjo mesatare për gjashtë vite është 1.5% (shiko grafikun 7).

Figura 7: Niveli i punësimit, 2001-2006

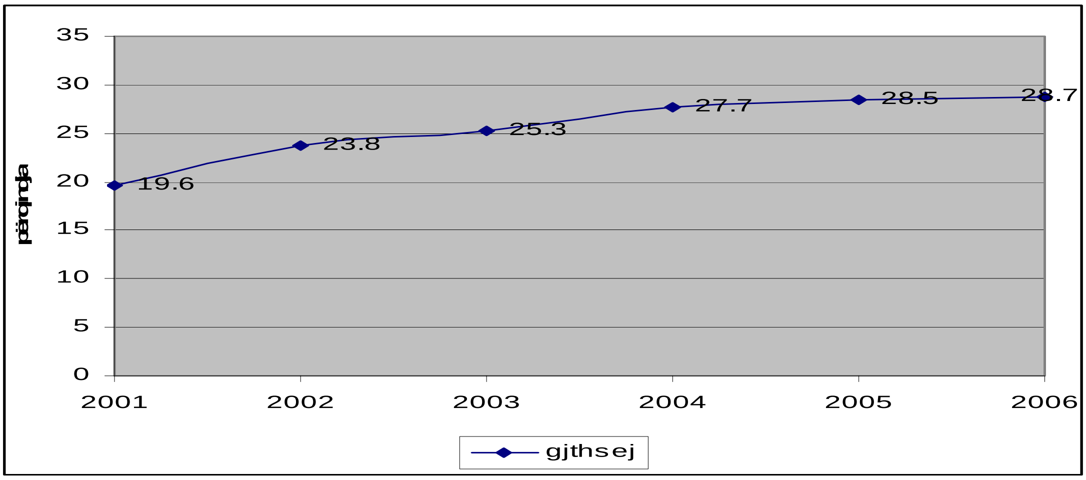

5.2. Arsimi

Gjithashtu ka një lidhje të qartë në mes të marrëdhënieve në mes të punësimit dhe arsimit. Sa më i lartë që të jetë niveli i arsimit i një personi, më të mëdha janë gjasat që ai/ajo person të jetë i punësuar (shiko grafikun 8).

Figura 8: Shkalla e punësimit sipas arsimimit dhe gjinisë, 2005-2006

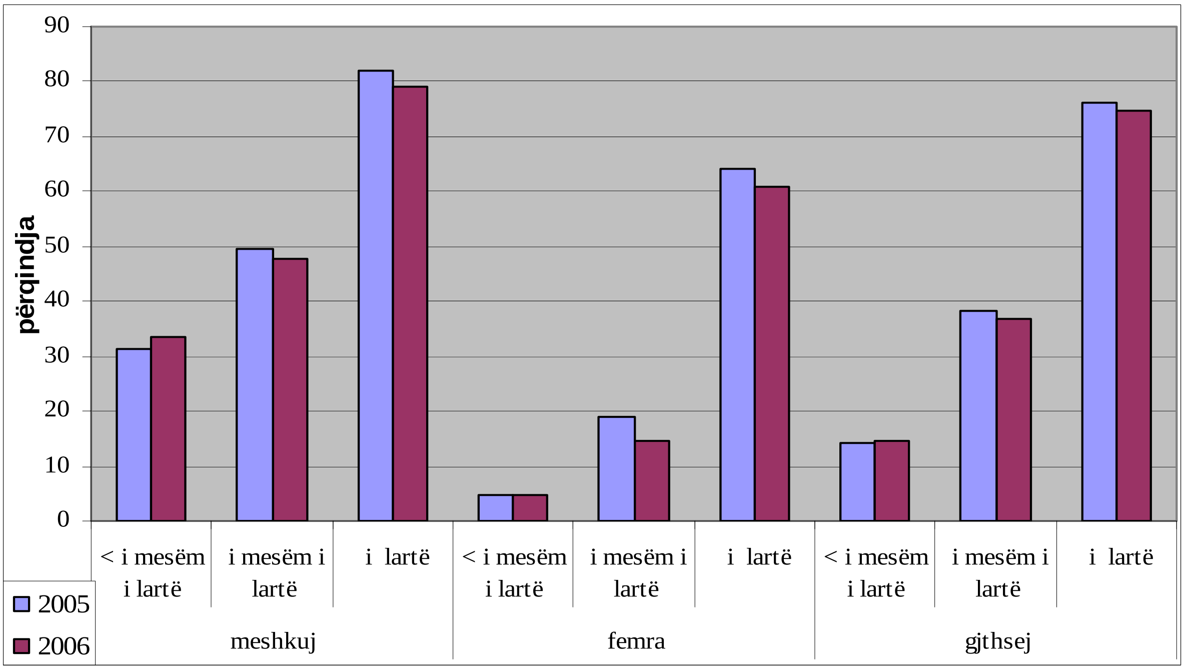

Ndonëse, në përgjithësi ende më të vogla se për meshkuj, këto diferenca në mes të niveleve të arsimit janë edhe më të theksuara për femra. Në të vërtetë, në nivelin terciar të arsimit, femrat pothuajse arrijnë shkallën e njëjtë të punësimit me meshkujt. Me fjalë tjera, faktori i

kualifikimit është i një rëndësie të madhe për femra, sepse ato vuajnë më tepër prej mungesave të njëjta dhe përfitojnë më tepër nga investimet më të larta në kapitalin njerëzor.

5.3. Aktiviteti ekonomik

Shpërndarja e personave të punësuar sipas aktivitetit ekonomik karakterizon strukturën e ekonomisë dhe ndryshimet e saja në kohë, kjo shpërndarje mund të tregoj rritjen ose zvogëlimin e gjasave të punësimit. Klasifikimi i përdorur për këtë qëllim është NACE 1-shifror me grupimin e disa sektorëve të vogla në fillim dhe në fund të shkallëzimit (shiko katrorin me tekst 1).

Katrori me tekst 1
Klasifikimi i aktiviteteve ekonomike

NACE	Përshkrimi
A	Bujqësia, gjuetia dhe pylltaria
B	Peshkimi
C	Puna në minera dhe gurore
D	Prodhimi
E	Rryma, gazi dhe uji
F	Ndërtimtaria
G	Tregtia me shumicë dhe pakicë, riparimi i automjeteve, motoçikletave dhe pajimeve personale dhe shtëpiake
H	Hotelet dhe restorantet
I	Transporti, ruajtja dhe komunikimi
J	Ndërmjetësimi financiar
K	Aktivitet me patundshmëri, qiradhënje dhe biznes
L	Administrata publike dhe mbrojtja; sigurimi i detyrueshëm social
M	Arsimi
N	Puna shëndetësore dhe sociale
O	Aktivitetet tjera të komunitetit, shërbimet sociale dhe personale
P	Ekonomitë familjare private me persona të punësuar
Q	Organizatat e huaja

Nënvizimi: forma e shkurtër e përdorur në tekst

Në vitin 2006, bujqësia është bërë dega më e rëndësishme e ekonomisë së Kosovës, me pjesëmarrje në punësim prej 21.4%, pasuar nga tregtia (16.4%), arsimi (11.7%), ndërtimtaria (8.1%) dhe administrata (7.8%). (shiko grafikun 9).

Figura 9: Punësimi sipas veprimtarive ekonomike dhe gjinisë, 2005-2006

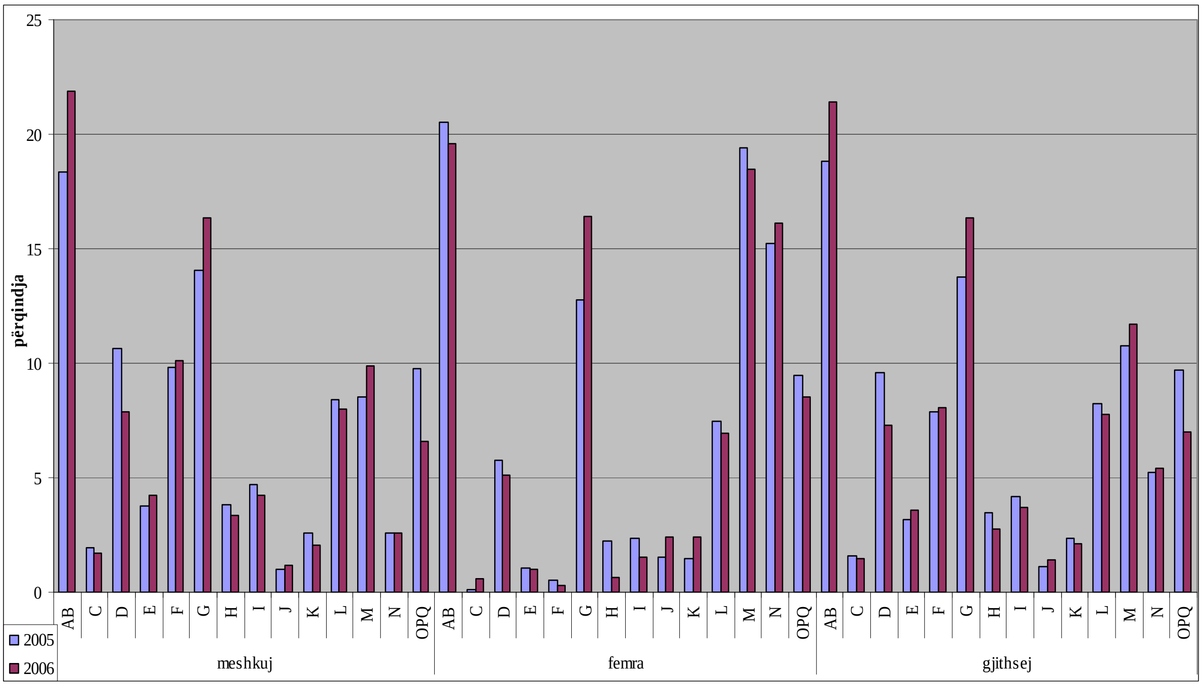

Sipas grafikonit në sektorin e bujqësisë femrat përbëjnë pjesëmarrjen më të madhe (19.6%), arsimi (18.5%), tregtia (16.4%), shëndetësia (16.1%), degë të tjera dhe administrata publike mbi 7% (8.5% dhe 6.9%, përkatësisht).

Sektorët më të vegjël në Kosovë, janë shërbimet financiare dhe të sigurimit, minierat dhe patundshmëria, biznesi, që tregojnë se territori ende është shumë prapa në zhvillim drejt një ekonomie moderne të orientuar në shërbime.

Në krahasim me vitin paraprak sektori i bujqësisë ka pësuar rritje rreth 3% në shkallën e përgjithshme të punësimit derisa sektorët tjerë disa patën rritje e disa patën rënie me shkallën e përgjithshme të punësimit.

5.4. Profesioni

Struktura e profesioneve të një ekonomie reflektohet në kapitalin njerëzor të cilin anëtarët e saj e kanë siguruar përmes specializimeve profesionale dhe aktiviteteve specifike sektoriale. Klasifikimi i përdorur për këtë qëllim është ISCO 1-shifror, përveç për kodin 0 = forcat e armatosura, të cilat nuk janë mbuluar nga AFP e ESK-së (shiko katrorin me tekst 2).

Katrori me tekst 2
Klasifikimi i profesioneve

ISCO	Përshkrimi
1	Ligjvënësit, zyrtarët e lartë dhe menaxherët
2	Profesionistët
3	Teknikët dhe punëtorët profesional
4	Nëpunësit
5	Punëtorët shërbyes dhe punëtorët shitës në dyqane dhe treg
6	Punëtorët e kualifikuar bujqësor dhe të peshkatarisë
7	Zejtarët dhe punëtorët në zanate të afërta
8	Operatorët dhe montuesit e fabrikave dhe makinave
9	Profesionet elementare
0	Forcat e armatosura

Nënvizimi: forma e shkurtër e përdorur në tekst

Rreth një e gjashta (18.2%) e të punësuarve në Kosovë punojnë në shërbime dhe shitje (shiko grafikun 10), më pak se një e gjashta janë në profesione elementare dhe profesionist (20.3 dhe 12.2%, përkatësisht), dhe më shumë se një e teta (11.7%) merren me zejtari dhe zanate të afërta me to.

Figura 10: Punësimi sipas grupeve të profesioneve (1-0) dhe gjinisë, 2005-2006

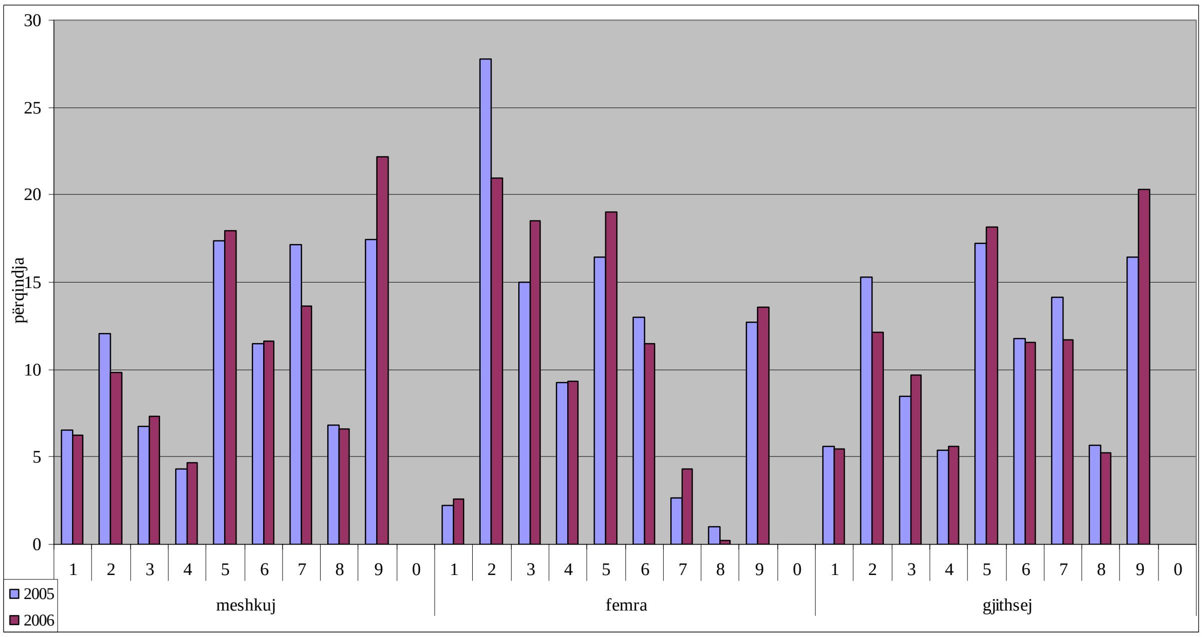

Diferencimi sipas gjinisë zbulon se rreth 71% e femrave janë gjendur në punët shërbyese me kualifikim të lartë (kodet 1-3) ose të mesëm (kodi 4 - 5). Në këto punë meshkujt përfaqësohen më tepër vetëm në mesin e menaxherëve (kodi 1). Anasjelltas, pothuajse gjysma e meshkujve janë gjetur në punë të lidhura me mjeshtri ose prodhim industrial (kodet 7 dhe 8) dhe aktivitetet elementare (kodi 9).

5.5. Statusi profesional

Në përgjithësi shumica e personave të punësuar kanë statusin e të punësuarit krahasuar me të vetëpunësuarit. Në vitin 2006 kjo vlente mbi 53% për meshkuj dhe rreth 70% për femra (shiko grafikun 11).

Figura 11: Punësimi sipas gjendjes profesionale dhe gjinisë, 2005-2006

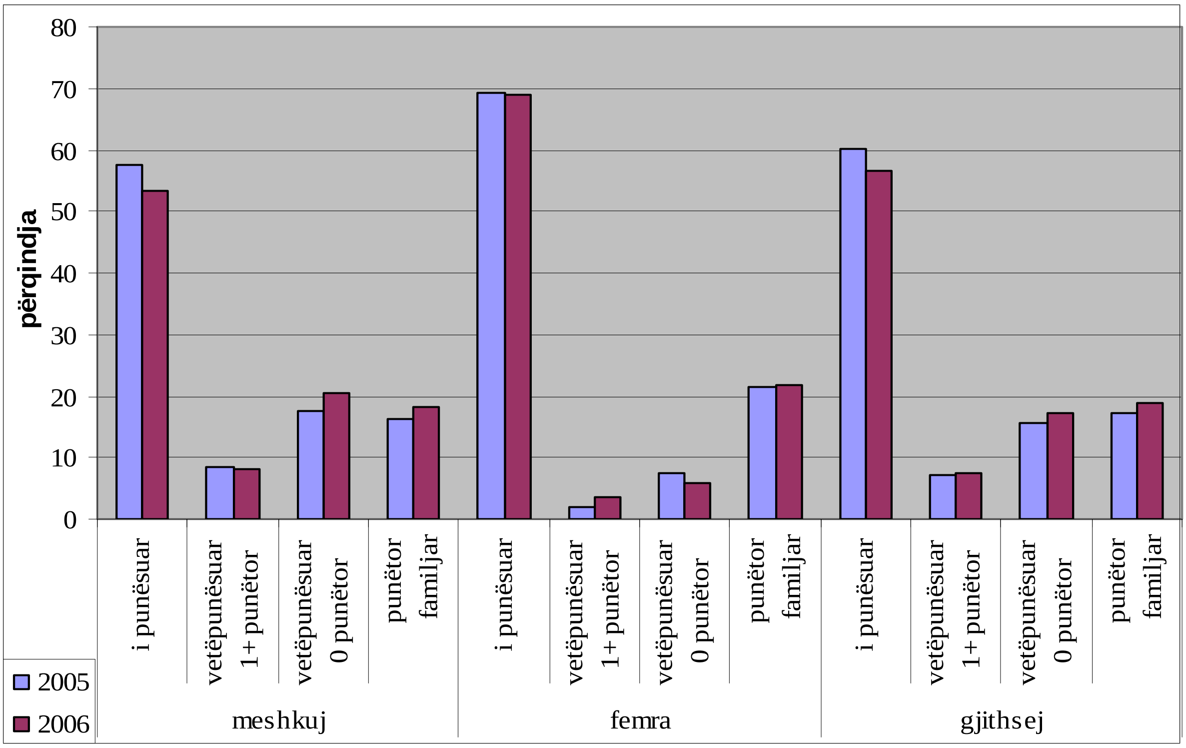

Statusi i vetëpunësuar tregon se punësimi bazohet në burimet e kapitalit vetanak dhe është realizuar në rrezikun vetanak. Pjesëmarrjet e mëdha të vetëpunësimit mund të jenë një shprehje e zhvillimit dinamik në sektorin modern të një ekonomie ose thjeshtë një shprehje e një sektori të madh bujqësorë që përbëhet kryesisht nga pronat e vogla familjare. Në Kosovë, duket se kemi të bëjmë me të dytën, sepse vetëm 7.3% e personave të punësuar e klasifikojnë veten si punëdhënës (të vetëpunësuar me një ose më shumë punëtorë), derisa sa 17.3% raportojnë se janë punëtorë që punojnë për llogari të veten ose të pavarur (të cilët këtu janë koduar si të vetëpunësuar pa punëtor, d.m.th. nuk ka punëtorë të tjerë).Në të dy rastet, pjesëmarrja e të vetë punësuarve është shumë më e lartë në mesin e meshkujve se sa tek femrat.

5.6. Kushtet e punësimit

Puna me orar të pjesshëm dhe puna e përkohshme mund të jenë tregues të gjendjes së punësimit, posaçërisht nëse kombinohet me diferencimin vullnetar/jovullnetar. Kështu që, punësimi i pjesshëm mund t'i ofrojë personave të interesuar zgjedhjen në mes të aktivitetit me orar të plotë ose me orë të reduktuara, por gjithashtu mund të thotë se nuk ka në dispozicion vende pune të mjaftueshme me orar të plotë. Ngjashëm, punët e përkohshme mund të jenë të përshtatshme për lloje të caktuara të gjendjeve (trajnim, punët sezonale ose në pushime, periudha provuese), por ato gjithashtu mund të përfaqësojnë lloje të pasigurta të punësimit e posaçërisht në Kosovën e pas luftës ku pothuajse të gjithë të punësuarit janë me kontratë të përkohshme.

Krahasuar me AFP të vitit 2005, ne patëm rritje në AFP të vitit 2006 e cila ishte 3% e gjithë punësimit në vitin 2006 me baza të punësimit me orar të pjesshëm, me mbi 1% për meshkuj dhe 1.3% për femra. Gjithashtu ne patëm një rritje në punësim të përkohshëm e cila ishte 13%. (shiko grafikun 12).

Figura 12: Ndarjet e punës me orar të pjesshëm dhe kontratave të përkohshme (të punëtorëve) sipas gjinisë, 2006

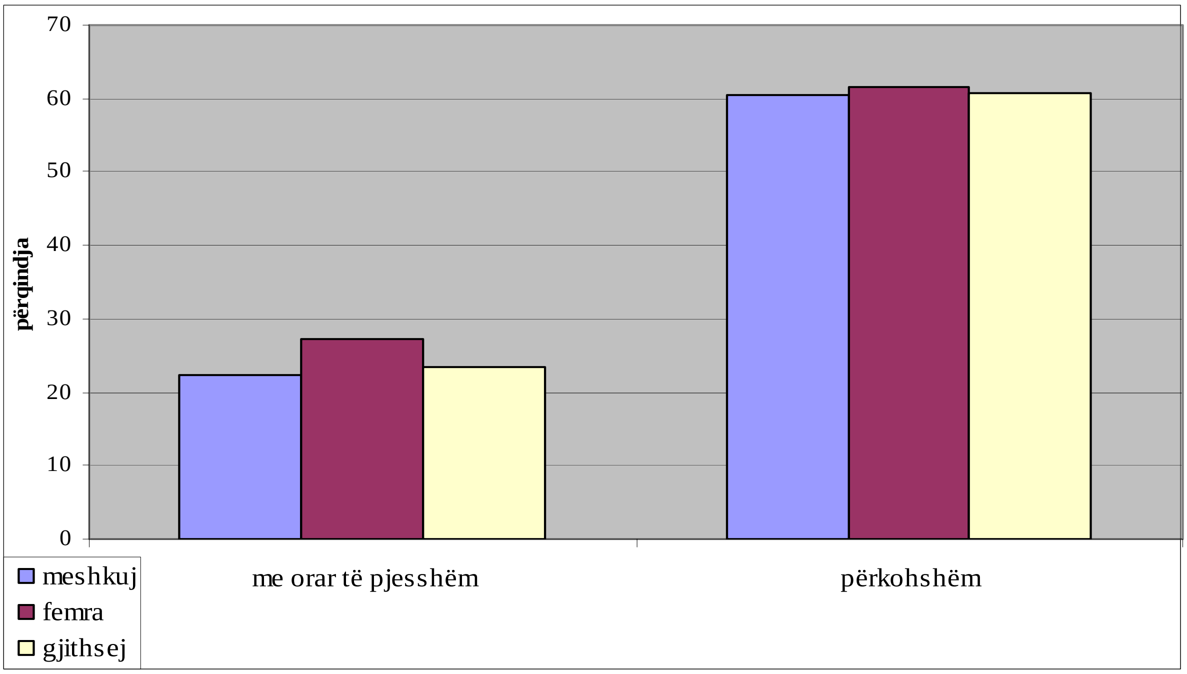

5.7. Orët e zakonshme të punës

Shifrat përkatëse në të vërtetë përfaqësojnë mesataren e të punësuarve të cilët zakonisht punojnë 40 orë ose më tepër krahasuar me atë të të punësuarve të cilët zakonisht punojnë më pak se 40 orë.

Në vitin 2006 është gjetur se të punësuarit me orar të plotë kanë punuar mesatarisht 44.2 orë në javë, të punësuarit me orar të pjesshëm 24.9 orë, ku patëm një rritje të vogël në të punësuarit me orar të plotë krahasuar me vitin paraprak, sepse në rastin e parë meshkujt punonin 1 orë më shumë se femrat, po ashtu në të punësuarit me orar të pjesshëm është gjetur me një rritje e vogël. (shiko grafikun 13).

Figura 13: Numri mesatar i orëve të punës për një javë sipas gjendjes profesionale dhe gjinisë, 2005-2006

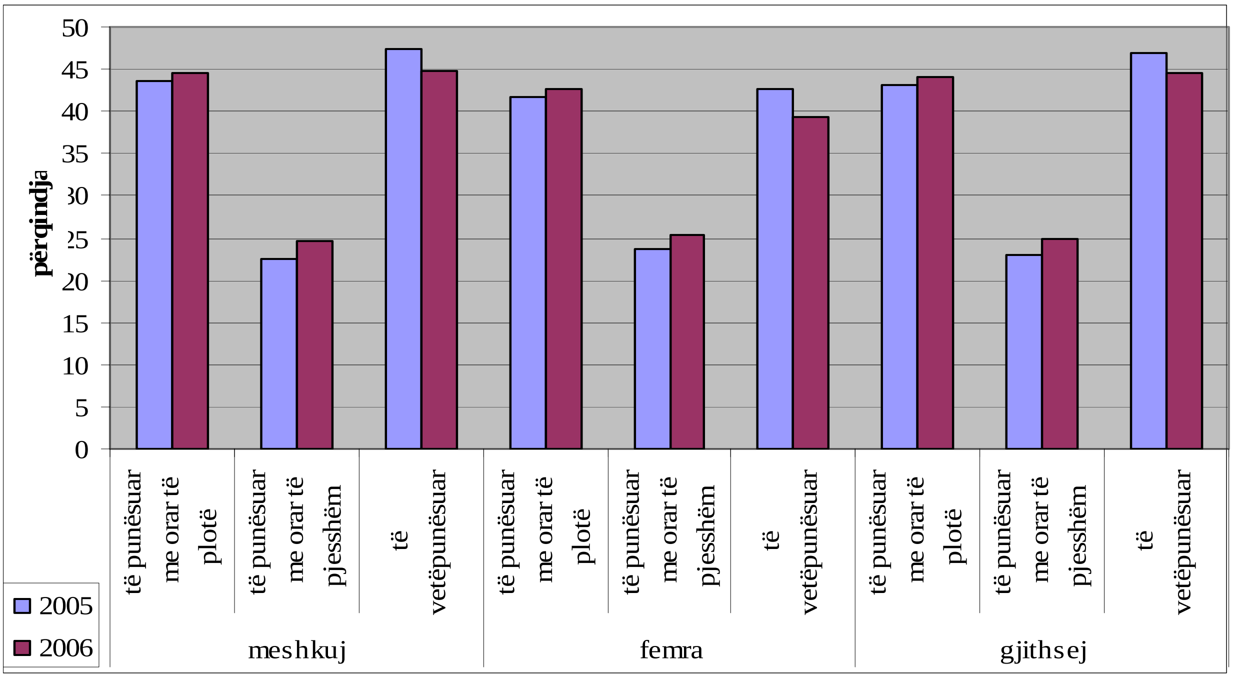

6 Papunësia

Ngjashëm me analizat e punësisë, ky seksion do të diskutoj gjendjen e të papunëve në Kosovë për vitin 2006 dhe zhvillimet e mundshme që nga viti paraprak me më tepër hollësi duke u bazuar në disa karakteristika si dhe në disa faktor dhe kushte të cilat janë specifike për papunësinë.

6.1. Grup - mosha

Dallimi në mes të shkallës së papunësisë sipas grup moshës tregon se shkalla më e lartë e papunësisë paraqitet në mesin e të rinjve, ku dy të tretat e meshkujve dhe 8 nga 10 femra të fuqisë punëtore janë të papunë (shiko grafikun 14).

Figura 14: Shkalla e papunësisë sipas gjinisë dhe grup-moshave, 2005-2006

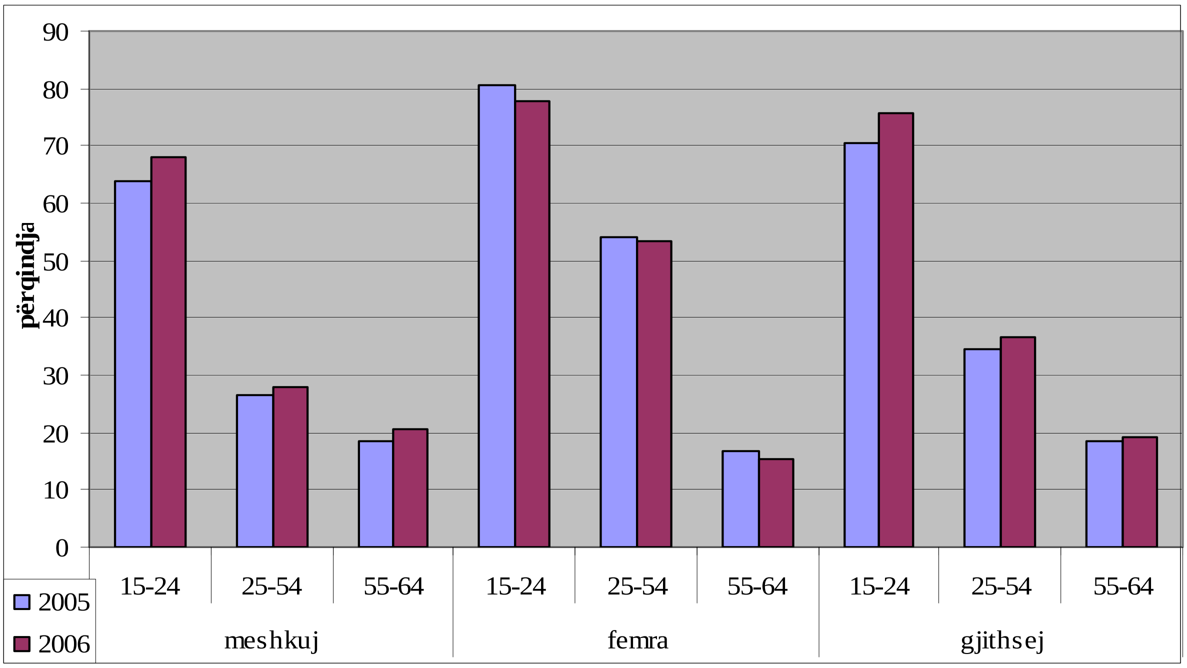

Megjithatë, kjo nuk do të thotë se shumica e popullsisë së re janë të papunë. Pasi që një pjesë e kësaj grup-moshe ende është duke u arsimuar dhe të tjerët nuk janë duke kërkuar punë (për shembull, shumë femra të cilat janë martuar), në të vërtetë më pak se një e treta e popullsisë së re janë të papunë. Vështirësitë specifike të popullsisë së re në fillim të jetës së punës e kanë bërë papunësinë e të rinjve një tregues të rëndësishëm të tregut të punës dhe kanë nxitur shumë analiza të realizuara në këtë temë.

Papunësia vazhdueshëm bie me moshën, ndonëse ende është në vlerat 28.1% për meshkuj dhe 53.3% për femra për fuqinë punëtore në grup-moshën qendrore. Dhe shkalla e ulët e papunësisë në grup-moshën më të lartë që punon, së bashku me diferencën më të vogël në mes të meshkujve dhe femrave (20.4 me 15.3), nuk duhet të merret si tregues se ky grup gëzon pozitën më të favorshme në tregun e punës. Arsyeja kryesore për papunësi më të ulët është se shumë persona të kësaj moshe pensionohen herët ose thjesht nuk kërkojnë punë të re pasi që kanë mbetur si të papunë sepse mendojnë se nuk ka punë në dispozicion.

Shkalla e papunësisë nga viti në vit fillon të bie derisa në dy vitet e fundit papunësia fillon të rritet përsëri. Në vitin 2001 dhe 2002, fermat jo komerciale dhe prodhimi për konsumin vetanak nuk ishte përfshirë si punësim, ndërsa në vitin 2003 ishin të përfshirë si punësim, nëse personat janë marrë me këto aktivitete, 15 ose më shumë orë gjatë javës referuese (shiko grafikun 15).

Figura 15: Niveli i papunësisë, 2001-2006

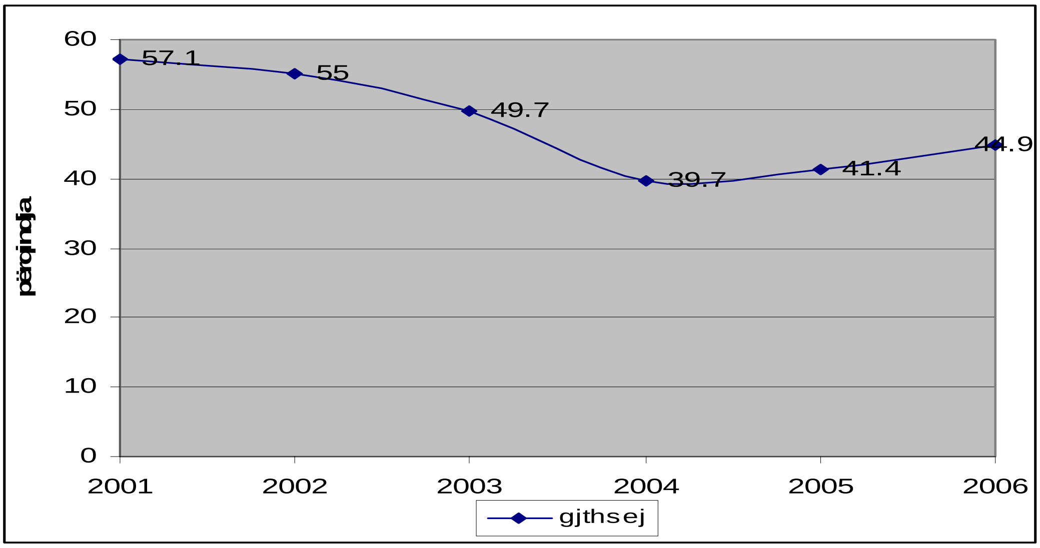

6.2. Arsimi

Ndryshe nga shkalla e punësimit, shkalla e papunësisë është në korrelacion negativ me nivelin e arsimit. Me një shkallë rreth 52% personat me kualifikim më të ulët me gjasë bëhen ose mbesin të papunësuar, dhe kjo shkallë zbret në rreth 47% në nivelin e mesëm, derisa personat me shkollim të lartë ose universitar paraqiten në shkallë papunësie në mbi 13% (shiko grafikun 16).

Figura 16: Shkalla e papunësisë sipas gjinisë dhe arsimimit, 2005-2006

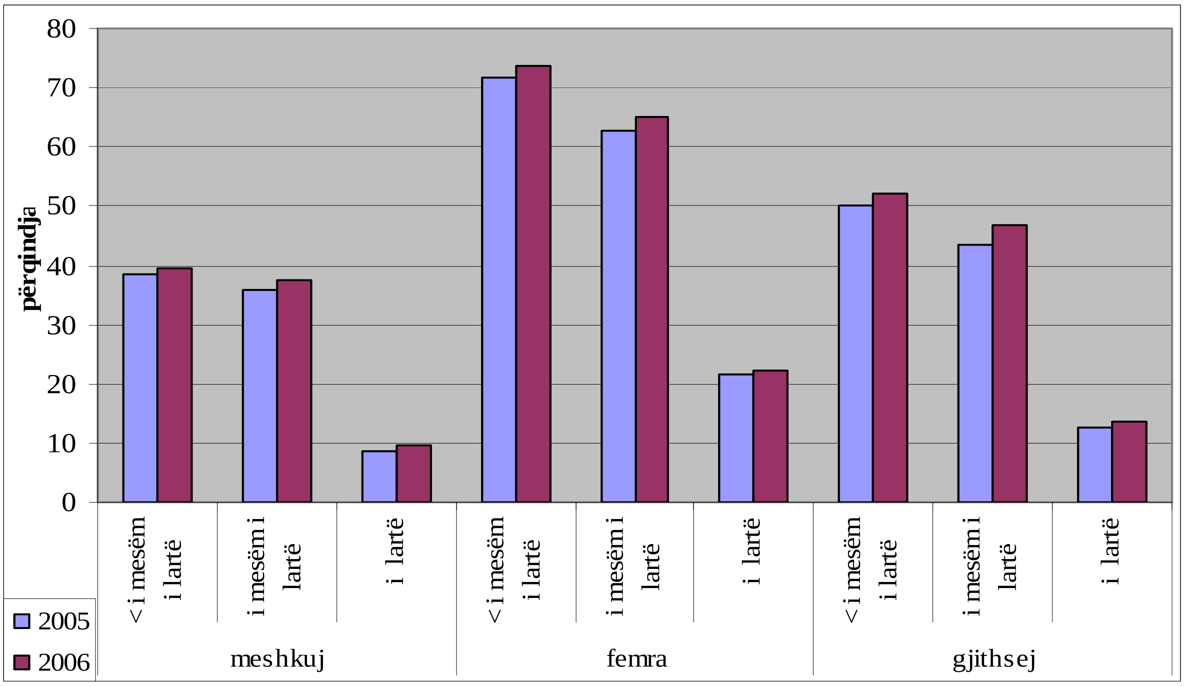

Sikurse në punësim, femrat janë në pozitë më të keqe se meshkujt në të gjitha nivelet e arsimit, por dallimet bien sa më i lartë bëhet kualifikimi.

6.3. Kohëzgjatja

Derisa mungesa ose humbja e punës mund të jetë një eksperiencë negative, gjendja mund të bëhet edhe më e vështirë nëse të gjitha përpjekjet për të gjetur punë vazhdojnë të jenë të pasuksesshme. Në statistikat e tregut të punës ky aspekt dokumentohet me kohëzgjatjen e papunësisë. Sipas definicionit kjo është koha prej të cilës një person e ka humbur punën e tij të fundit ose ka filluar të kërkojë punë, pa marrë parasysh se cila nga këto është më e shkurtër.

Sipas AFP të ESK-së të vitit 2006, 6 nga 7 persona të papunë në Kosovë kanë qenë të papunë për më tepër se një vit, si meshkujt ashtu edhe femrat (shiko grafikun 17).

Figura 17: Kohëzgjatja e papunësisë sipas gjinisë, 2005-2006

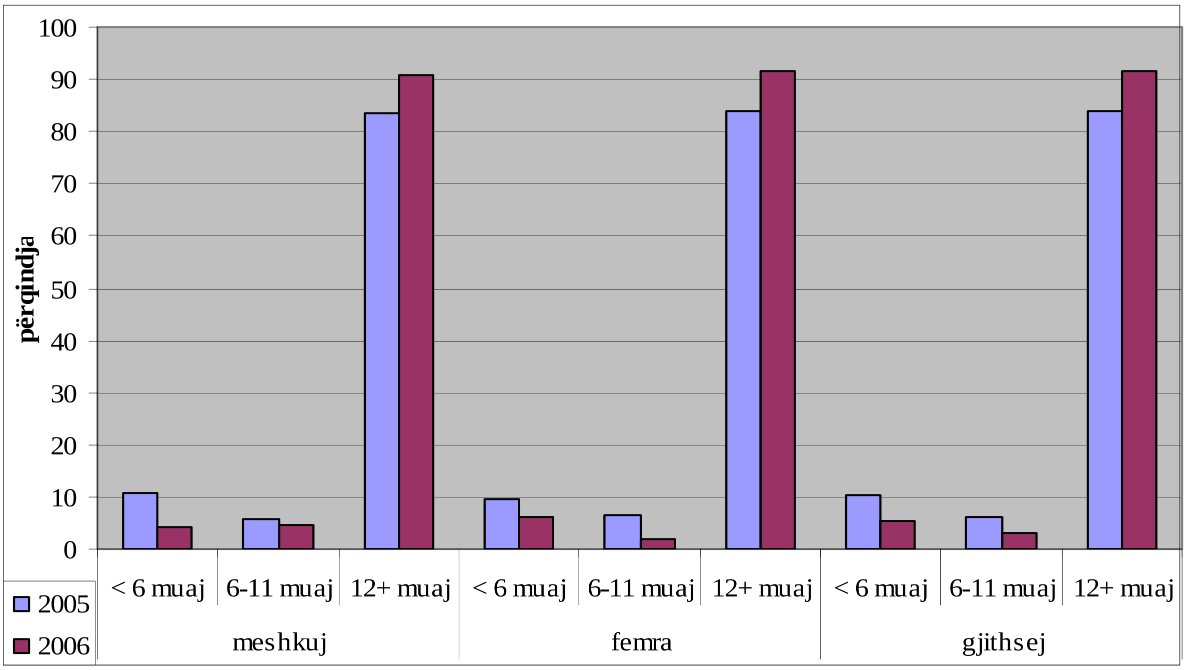

Kjo është shkallë e lartë e rënies të papunësisë afatgjate, që është definuar nga kohëzgjatja prej një viti ose më shumë. Gjithashtu, pasi që ky tregues referohet në kohëzgjatjen aktuale e jo kohëzgjatjen e plotë të papunësisë (e dyta që definohet si koha e kaluar gjersa puna faktikisht nuk është gjetur), personat që raportojnë kohëzgjatje nën 6 ose në mes 6 dhe 11 muaj mund të përfundojnë në kategorinë afatgjate pas një kohe të caktuar. Me fjalë tjera, gjasa për të gjetur punë në Kosovë aktualisht duket të jenë shumë të pakta.

Kjo gjendje duket se nuk është përmirësuar qysh prej vitit 2004. Krahasuar me vitin paraprak 2005 këtë vit kemi një zbritje rreth 5% në grupin e parë, përderisa në grupin e dytë përsëri patëm një zbritje 3%, por në grupin e tretë në kohëzgjatjen e papunësisë një vit e më shumë kemi rritje rreth 9%, e cila na tregon se në Kosovë është shumë vështirë të gjendet vend pune për atë që mbetet pa punë dhe për atë që kërkon punë.

6.4. Metodat e kërkimit

Personat e papunësuar mund të përdorin metoda të ndryshme për të kërkuar punë. Shumica e tyre do të regjistrohen tek zyrat publike të punësimit (entet për punësim), ndonëse pjesërisht kjo bëhet për të marr pagesat për të papunët ose ndihmë tjetër sociale. Në vitin 2006, më shumë se 54% e meshkujve të papunë dhe më shumë se 44% e femrave të papunësuara në Kosovë, i kanë kontaktuar këto zyra (shiko grafikun 18).

Figura 18: Të papunësuarit sipas metodave të punëkërkimit dhe gjinisë, 2005-2006

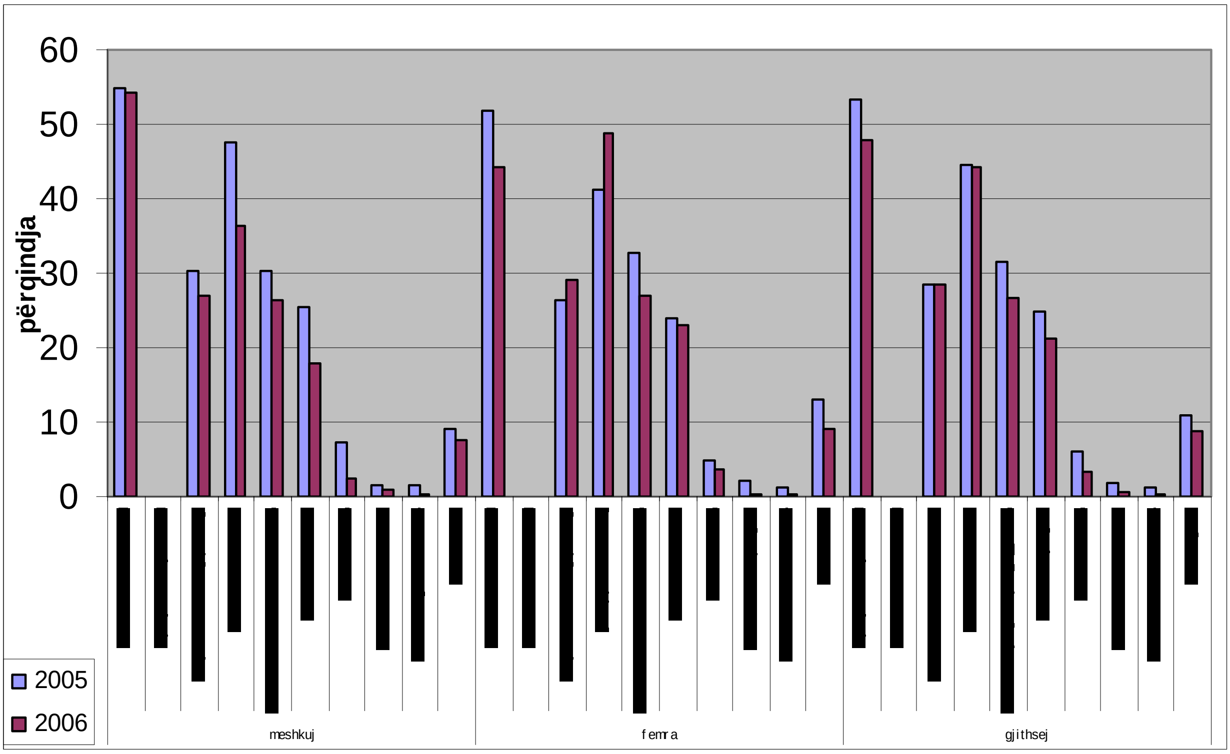

Siç mund të vërehet në këtë grafikon në të gjitha metodat e kërkimit kemi zbritje krahasuar me vitin paraprak 2005.

6.5. Përvoja paraprake e punës

Duke pyetur personat e papunë se a kanë punuar më parë, mund të vërehet dallimi në mes të atyre që e kanë humbur punën ose kanë hequr dorë nga një punë dhe tani janë duke u përpjekur t'i rikthehen punës dhe atyre të cilët kurrë nuk kanë pasur punë dhe kanë vështirësi për hyrjen fillestare. Sipas AFP të ESK-së të vitit 2006, shumica e të papunëve asnjëherë nuk kanë punuar më herët, rreth 88% e meshkujve dhe rreth 98% e femrave (shiko grafikun 19).

Figura 19: Përvoja e punës së mëparshme të të punësuarve sipas gjinisë dhe moshës, 2005-2006

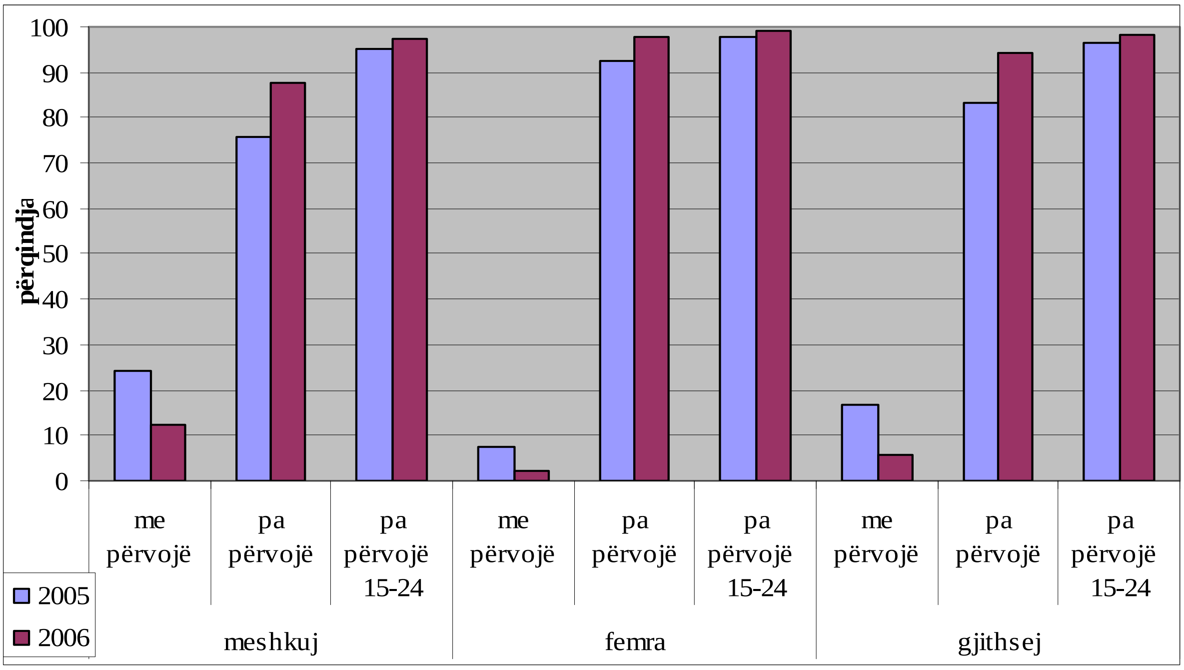

Ky problem është edhe më i theksuar sa i përket papunësisë së rinisë, sepse në grup moshën 15-24 vjeçe pothuajse të gjithë kërkojnë të gjejnë punën e tyre të parë.

6.6. Aktiviteti ekonomik

Shpërndarja e të papunëve sipas aktivitetit ekonomik të punës së tyre të fundit mund të tregojë mbi shkallën relative në të cilat sektorët individual të një ekonomie kontribuojnë në gjendjen e papunësisë. Fatkeqësisht, besueshmëria e këtyre të dhënave në Kosovë është paksa e limituar për shkak të proporcionit të vogël të papunëve me përvojë pune paraprake, posaçërisht femrave.

Në AFP të ESK-së të vitit 2006, pjesa më e madhe e të papunëve (30.8%) kanë raportuar se puna e tyre e fundit ka qenë në prodhim, gjë që reflektohet më tepër te femrat (shiko grafikun 20).

Figura 20: Të papunësuarit sipas veprimtarive ekonomike të punës së fundit dhe gjinisë, 2005-2006

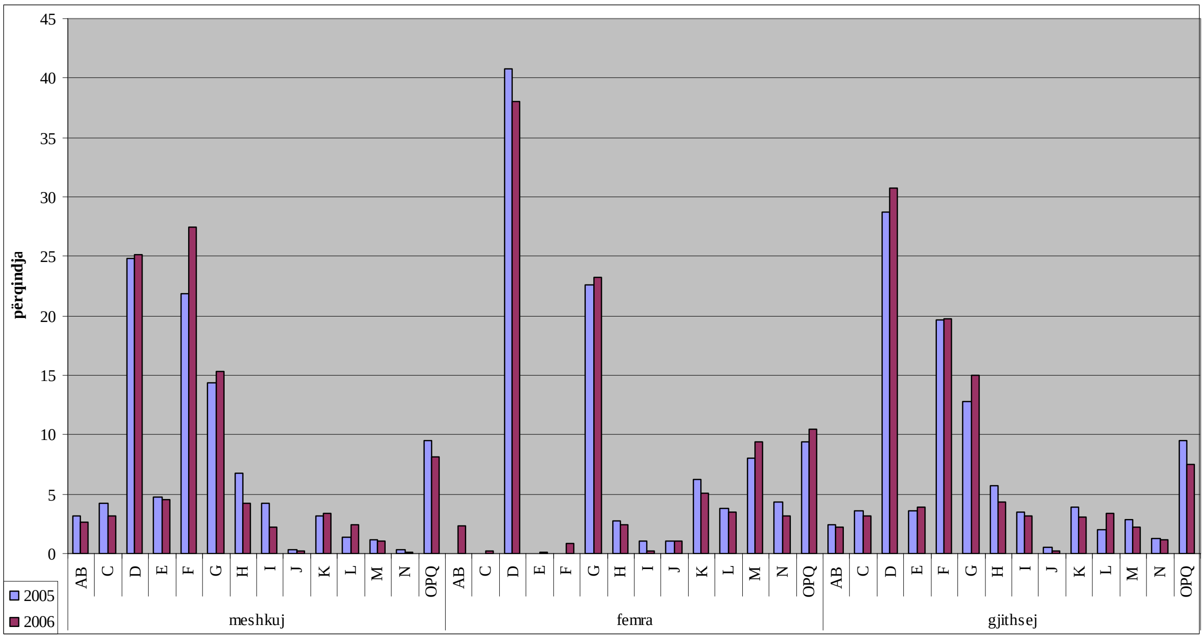

Sektorët më të mëdhenj pasues ishin ndërtimtaria, me 19.8%, ku papunësia kryesisht i kishte prekur meshkujt, dhe tregtia me 15.0%, në të cilin femrat prap përbënin pjesën më të madhe. Një numër i konsiderueshëm i femrave të papunësuara (10.5%) gjithashtu kishin punuar për herë të fundit në shërbime të tjera. Ndryshe, një numër i vogël i të papunëve ishte nga sektori i bujqësisë, i cili në vitin 2006 punësonte pjesën më të madhe të popullsisë në ekonominë e Kosovës, që nuk është befasuese, duke pasur parasysh se shumica e personave që punojnë në bujqësi janë të vet-punësuar ose anëtarë të familjes të papaguar, kështu që rreziku për të humbur punën e tyre është i vogël.

Krahasimi me vitin 2004, megjithatë, tregon një pasqyrë që është shumë e ndryshme. Në atë vit, shumica e të papunëve kanë raportuar që herën e fundit kanë punuar në prodhim (28.8%), pastaj ishte ndërtimtaria (19.7%). Po ashtu në këtë vit raportuan se puna e tyre e fundit ishte në të njëjtat veprimtari (30.8%, përkatësisht 19.8%).

6.7. Profesioni

Shpërndarja e të papunëve sipas profesionit të cilin e kanë ushtruar në punën e tyre të fundit, paraqet treguesin mbi kërkesën e tregut për disa kualifikime të caktuara në ekonomi. Megjithatë, rezervat e shprehura në seksionin paraprak sa i përket të dhënave të AFP-së të ESK-së mbi aktivitetin ekonomik vlejnë edhe këtu.

Në vitin 2006, rreth 20-30% të papunëve me përvojë paraprake pune kanë raportuar se kanë punuar në zeje ose tregti të ndërlidhur (27.6%), si punëtorë shërbyes ose shitës (26.0%) dhe në profesionet elementare (17.4%), (shiko grafikun 21).

Figura 21: Të papunësuarit sipas grupeve të profesioneve në punën e fundit dhe gjinisë, 2005-2006

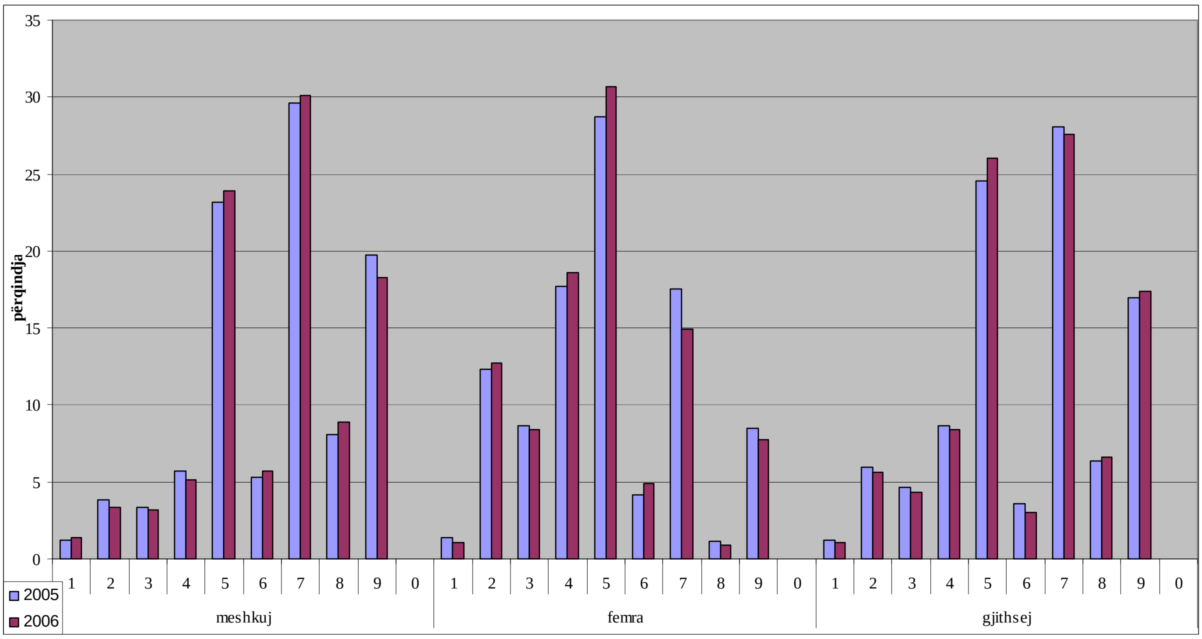

Gjersa humbja e punës sipas profesionit të fundit i ka prekur meshkujt posaçërisht në zeje ose tregti të ndërlidhur (30.1%), pastaj punëtorët shërbyes ose shitësit (23.9%), duke vazhduar me profesionet elementare dhe operatorët e makinave (18.3 dhe 8.9%, përkatësisht); femrat janë prekur si punëtore shërbyese ose shitëse, nëpunëse, zejtare dhe zanate të afërta me to dhe profesioniste (30.7%, 18.6%, 14.9% dhe 12.7%, përkatësisht).

7 Personat joaktiv

Kategoria e mbetur e klasifikimit të fuqisë punëtore, popullsia joaktive do të paraqitet vetëm nga dy aspekte, mosha dhe arsimi. Diskutimet rreth arsyeve dhe kushteve për të qenë joaktiv do të lihen për analiza të veçanta.

7.1. Grup - mosha

Siç është pritur në bazë të shpërndarjes së popullsisë sipas moshës dhe kufirit më të ulët të moshës së punës, fëmijët nën 15 vjeç përbejnë grupin më të madh në mesin e joaktivëve me pothuajse 43%, të përcjellur nga grup mosha qendrore e punës rreth 25% dhe grup-mosha 15-24 me rreth 20% (shiko grafikun 22).

Figura 22: Popullsia jo-aktive sipas gjinisë dhe grup-moshave, 2006

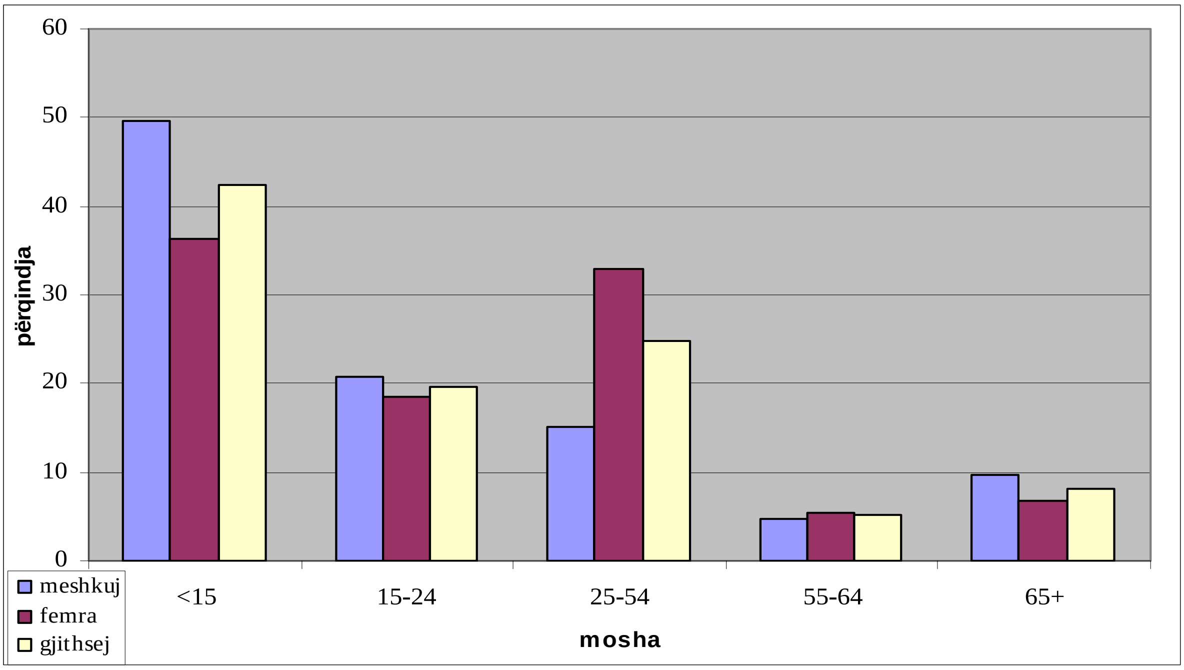

Për shkak të madhësisë së tyre të vogël në popullsinë e përgjithshme, grupet menjëherë nën dhe mbi kufirin e epërm të moshës së punës arrijnë vetëm pjesëmarrje të vogël edhe pse ata kryesisht ose tërësisht (sipas definicionit) janë joaktiv.

Shpërndarjet e moshave të meshkujve dhe femrave joaktiv dallojnë shumë, megjithatë, duke pasqyruar dy fakte diametralisht të kundërta: shkallët relativisht të larta të punësimit të meshkujve dhe shkallët relativisht të ulëta të femrave në grup-moshën qendrore të punës, duke shpie në pjesëmarrjen prej 15.2% dhe 33.0%. Në mënyrë më specifike, vlera e fundit i zbret pjesëmarrjet e femrave joaktive në të gjitha grup-moshat edhe pse ato ua kalojnë meshkujve në vlerat absolute në të gjitha grup-moshat, përveç asaj të fëmijëve.

7.2. Arsimi

Siç është pritur, kësaj here në bazë të punësimit specifik për nga shkollimi dhe shkallët e papunësisë, popullsia joaktive karakterizohet me shkollim më të ulët se popullsia në tërësi. Dy të tretat e meshkujve joaktiv mbi 15 vjeç dhe pesë të gjashtat e homologeve të tyre femra kanë shkollim më të ulët se shkolla e mesme e lartë, gjersa në skajin tjetër të shkallës vetëm rreth 4% e meshkujve joaktiv dhe rreth 1% e homologeve të tyre femra e kanë përfunduar shkollën e lartë ose universitetin (shiko grafikonin 23).

Figura 23: Popullsia jo-aktive (15+) sipas arsimimit dhe gjinisë, 2006

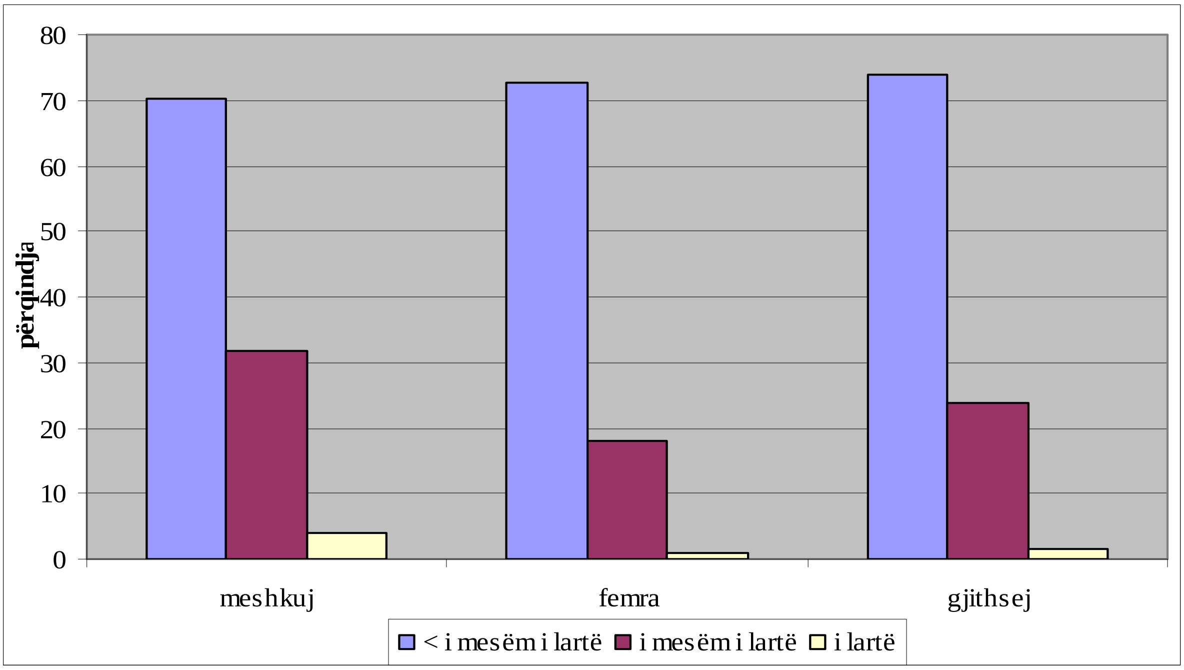

Pra, madje edhe në mesin e popullsisë joaktive të Kosovës, meshkujt kanë arsimim më të mirë se femrat.

Shtojca 1: Tabelimi standard i programit 2005 - 2006

GRUPI		2005			2006		
Klasifikimi	Njësia	meshkuj	femra	gjithsej	meshkuj	femra	gjithsej
POPULLSIA							
Gjithsej	%	50.2	49.8	100.0	50.9	49.1	100
e moshës 15-64*	%	61.4	63.6	62.5	60.8	64.4	62.6
sipas moshës							
<15	%	32.0	29.2	30.6	32.2	28.4	30.3
15-24	%	19.0	19.1	19.1	20.0	18.5	19.2
25-54	%	35.4	37.6	36.5	34.8	39.1	36.9
55-64	%	7.0	6.9	6.9	6.0	6.8	6.4
65+	%	6.6	7.2	6.9	7.0	7.2	7.1
15-64	%	61.4	63.6	62.5	60.8	64.4	62.6
sipas arsimit (15+)							
<i mesëm i lartë	%	42.1	68.5	55.5	74.5	62.3	68.5
i mesëm i lartë	%	48.3	27.3	37.6	21.6	31.4	26.4
i lartë	%	9.6	4.3	6.9	9.4	6.3	7.3
sipas statusit të punësimit							
i punësuar* (15-64)	%	46.4	11.9	28.9	46.5	11.9	29.0
i papunë* (15-64)	%	22.6	18.0	20.3	24.3	21.8	23.3
fuqi punëtore* (15-64)	%	69.0	29.9	49.2	70.8	33.7	52.3
joaktiv*	%	57.7	81.0	69.3	54.8	78.3	67.5
shkallët e varësisë							
rini*	shkalla	52.2	45.9	49.0	52.9	44.1	48.4
e moshuar*	shkalla	10.8	11.3	11.1	11.6	11.2	11.4
efektive*	shkalla	138.7	834.5	284.1	140.0	834.4	284.0
shkallët e aktivitetit (15-64)							
punësi*	shkalla	45.8	11.7	28.5	46.1	11.8	28.7
papunësi*	shkalla	32.9	60.5	41.4	34.6	61.6	44.9
aktivitet*	shkalla	68.3	29.7	48.7	69.6	30.6	52.5

GRUPI		2005			2006		
Klasifikimi	Njësia	meshkuj	femra	gjithsej	meshkuj	femra	gjithsej
TË PUNËSUARIT							
sipas moshës							
15-24*	shkalla	15.4	5.6	10.5	17.6	4.7	11.5
25-54	shkalla	62.9	15.5	38.6	62.3	15.8	38.1
55-64	shkalla	41.8	8.2	25.2	47.0	7.4	26.3
65+	shkalla	5.8	1.5	3.5	3.5	1.3	2.4
15-64*	shkalla	41.3	10.5	25.7	41.3	10.6	25.8
sipas arsimit (15-64)							
<i mesëm i lartë*	shkalla	31.5	4.6	14.4	33.6	4.8	14.6
i mesëm i lartë*	shkalla	49.5	19.1	38.1	47.7	14.4	36.7
i lartë*	shkalla	82.0	64.1	76.2	79.0	60.8	74.7
sipas aktivitetit ekonomik (15-64)							
bujqësi	%	18.4	20.5	18.8	21.9	19.6	21.4
miniera	%	2.0	0.1	1.6	1.7	0.6	1.5
prodhimi	%	10.6	5.8	9.6	7.9	5.1	7.3
rryma	%	3.8	1.1	3.2	4.3	1.0	3.6
ndërtimtaria	%	9.8	0.6	7.9	10.1	0.3	8.1
tregtia	%	14.1	12.8	13.8	16.3	16.4	16.4
hoteleria	%	3.8	2.3	3.5	3.3	0.7	2.8
transporti	%	4.7	2.4	4.2	4.2	1.5	3.7
financa	%	1.0	1.5	1.1	1.2	2.4	1.4
biznes	%	2.6	1.5	2.4	2.1	2.4	2.1
administratë publike	%	8.4	7.5	8.2	8.0	6.9	7.8
arsim	%	8.5	19.4	10.8	9.9	18.5	11.7
shëndetësi	%	2.6	15.2	5.2	2.6	16.1	5.4
tjera	%	9.7	9.5	9.7	6.6	8.5	7.0
sipas profesionit (15-64)							
menagjer	%	6.5	2.2	5.6	6.2	2.6	5.5
profesionist	%	12.0	27.7	15.3	9.8	21.0	12.2
teknik	%	6.8	15.0	8.5	7.3	18.5	9.7
nëpunës	%	4.3	9.3	5.4	4.6	9.3	5.6
shërbyes dhe shitës	%	17.4	16.4	17.2	18.0	19.0	18.2
bujqësi	%	11.5	13.0	11.8	11.6	11.5	11.6
zejtarët dhe zanatçitë e afërt me ta	%	17.2	2.7	14.2	13.7	4.3	11.7
operatorët e makinave	%	6.8	1.0	5.6	6.6	0.2	5.3
profesionet elementare	%	17.4	12.7	16.4	22.2	13.5	20.3
forcat e armatosura	%	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
sipas statusit profesional (15-64)							
i punësuar	%	57.7	69.2	60.1	53.3	68.9	56.5
vetëpunësuar 1+ punëtor*	%	8.5	1.8	7.1	8.3	3.7	7.3
vetëpunësuar 0 punëtor*	%	17.6	7.6	15.5	20.3	5.7	17.3
punëtor familjar	%	16.2	21.4	17.3	18.1	21.7	18.8
sipas kushteve (15-64)							
me orar të pjesshëm*	%	21.0	25.8	22.0	22.3	27.1	23.3
përkohshëm*	% e të punësuarve	44.6	53.4	46.7	60.4	61.5	60.7
sipas orarit të rregullt (15-64)							
të punësuar me orar të plotë*	mesatarja	43.7	41.7	43.2	44.6	42.7	44.2
të punësuar me orar të pjesshëm*	mesatarja	22.4	23.8	22.9	24.6	25.4	24.9
të vetëpunësuar*	mesatarja	47.3	42.7	46.9	44.9	39.5	44.5

GRUPI		2005			2006		
Klasifikimi	Njësia	meshkuj	femra	gjithsej	meshkuj	femra	gjithsej
TË PAPUNË							
sipas moshës							
15-24*	shkalla	63.7	80.6	70.5	67.9	77.7	75.5
25-54	shkalla	26.4	54.1	34.5	28.1	53.3	36.7
55-64	shkalla	18.7	16.6	18.3	20.4	15.3	19.3
15-64*	shkalla	32.9	60.5	41.4	34.6	61.6	44.9
sipas arsimit							
<i mesëm i lartë*	shkalla	38.4	71.5	50.2	39.5	73.6	52.1
i mesëm i lartë*	shkalla	35.8	62.6	43.4	37.7	65.2	46.7
i lartë*	shkalla	8.5	21.6	12.6	9.6	22.3	13.5
sipas kohëzgjatjes							
<6 muaj	%	10.8	9.6	10.3	4.3	6.2	5.5
6-11 muaj	%	5.6	6.3	6.0	4.7	2.1	3.0
12+ muaj*	%	83.5	84.0	83.7	91.0	91.7	91.5
sipas metodës së kërkimit							
zyra publike e punësimit	%	54.9	51.7	53.4	54.1	44.3	47.7
zyra private e punësimit	%	-	-	-	-	-	-
tek punëdhënësi drejtpërdrejt	%	30.3	26.2	28.5	26.9	29.2	28.4
janë pyetur shokët etj.	%	47.5	41.1	44.6	36.3	48.7	44.3
dhënja e shpalljeve /përgjigjja në to	%	30.3	32.8	31.4	26.4	26.8	26.7
studimi i shpalljeve	%	25.5	24.1	24.8	17.8	23.0	21.1
testi/intervista	%	7.2	4.9	6.2	2.5	3.8	3.3
kërkimi i tokës/pajisjeve	%	1.4	2.1	1.7	0.8	0.3	0.5
kërkimi i lejeve /licencave	%	1.4	1.2	1.3	0.3	0.3	0.3
metodë tjetër	%	9.2	13.1	11.0	7.7	9.2	8.7
sipas përvojës paraprake të punës							
me përvojë	%	24.0	7.6	16.6	12.2	2.3	5.8
pa përvojë*	%	76.0	92.4	83.4	87.8	97.7	94.2
pa përvojë 15-24*	% e 15-24	95.0	97.9	96.3	97.5	99.3	98.4
sipas aktivitetit ekonomik (puna e fundit)							
bujqësi	%	3.2	0.0	2.4	2.6	2.3	2.3
miniera	%	4.2	0.0	3.6	3.2	0.3	3.2
prodhimi	%	24.9	40.8	28.8	25.1	38.0	30.8
rryma	%	4.8	0.0	3.6	4.5	0.1	3.9
ndërtimtaria	%	21.9	0.0	19.7	27.4	0.9	19.8
tregtia	%	14.3	22.6	12.8	15.3	23.3	15.0
hoteleria	%	6.7	2.7	5.8	4.2	2.4	4.3
transporti	%	4.3	1.0	3.5	2.2	0.2	3.2
financa	%	0.3	1.1	0.5	0.2	1.0	0.2
biznes	%	3.1	6.3	3.9	3.4	5.1	3.1
administratë publike	%	1.4	3.8	2.0	2.4	3.5	3.4
arsim	%	1.1	8.1	2.8	1.1	9.4	2.3
shëndetësi	%	0.3	4.3	1.3	0.1	3.2	1.1
tjera	%	9.5	9.4	9.5	8.2	10.5	7.5
sipas profesionit (puna e fundit)							
menagjer	%	1.2	1.4	1.2	1.4	1.1	1.1
profesionist	%	3.8	12.3	5.9	3.4	12.7	5.6
teknik	%	3.4	8.6	4.7	3.2	8.4	4.3
nëpunës	%	5.7	17.7	8.6	5.1	18.6	8.4
shërbyes dhe shitës	%	23.2	28.7	24.5	23.9	30.7	26.0
bujqësi	%	5.3	4.2	3.6	5.7	4.9	3.1
zejtarët dhe zanatçitë e afërt me ta	%	29.6	17.5	28.1	30.1	14.9	27.6
operatorët e makinave	%	8.1	1.1	6.4	8.9	0.9	6.6
profesionet elementare	%	19.7	8.5	17.0	18.3	7.7	17.4
forcat e armatosura	%	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

GRUPI		2005			2006		
Klasifikimi	Njësia	meshkuj	femra	gjithsej	meshkuj	femra	gjithsej
JOAKTIV							
sipas moshës							
<15	%	55.5	36.1	44.2	49.6	36.3	42.4
15-24	%	19.0	16.7	17.7	20.8	18.6	19.6
25-54	%	8.9	30.8	21.7	15.2	33.0	24.8
55-64	%	5.9	7.6	6.9	4.7	5.5	5.1
65+	%	10.7	8.7	9.6	9.7	6.7	8.1
15-64	%	33.8	55.2	46.2	40.7	57.0	49.5
sipas arsimit (15+)							
<i mesëm i lartë*	%	64.3	80.5	75.1	70.3	72.8	73.9
i mesëm i lartë*	%	31.6	18.3	22.7	31.8	18.1	23.8
i lartë*	%	4.2	1.1	2.1	3.9	0.9	1.4

* treguesit e punësimit/papunësisë

Shtojca 2: Variablat e paraqitjes tabelare, AFP ESK 2006

SEKSIONI I ANKETËS
Artikulli/pyetja Nr.: Variabla

TË DHËNAT E ANKETËS
Regjioni
Urban/rural
A1. Komuna

PYETËSORI I EKONOMISË FAMILJARE
P1 Lidhja me kryefamiljarin e Ekonomisë shtëpiake
P5 Gjinia
P7 Statusi martesor
P8 Statusi i qëndrimit (banor resident)
P9a) Përkatësia etnike
P72 Arsimi
Variabël e nxjerr: mosha

PYETËSORI INDIVIDUAL
Aktiviteti i punës në javën referente
Variabël e nxjerr: statusi i punësimit

Karakteristikat e punës kryesore
P18 aktiviteti ekonomik
P19a) Nr. i të punësuarve
P20 Statusi profesional
P21 Kohëzgjatja e kufizuar
P22 Arsyeja e kohëzgjatjes së kufizuar
P23 Kohëzgjatja
P24 Profesioni

Koha e punës
P27 Fillimi i punës aktuale
P30 Orët e zakonshme (të rregullta)
P31 Orët aktuale 1) puna kryesore
P34 Arsyeja pse orët aktuale janë më të pakta se orët e zakonshme

Karakteristikat e punës shtesë
P44 Puna shtesë
P45 Aktiviteti ekonomik
P46 Statusi profesional
Personat e papunë
P49 A keni punuar ndonjëherë më parë
P50 Data e ndërprerjes
P51 Arsyeja për të ndërprer punën
P52 Aktiviteti ekonomik në punën e fundit
P53 Statusi professional në punën e fundit
P54 profesioni në punën e fundit
P56 Duke kërkuar punë
P57 Arsyeja pse nuk kërkon punë
P59 Lloji i punës së dëshiruar
P60 Kohëzgjatja e papunësisë ose duke kërkuar punë
P62 Metodat e kërkimit të punës
P63 Disponueshmëria
P64 Arsyeja pse nuk jeni në dispozicion
Variabël e nxjerr: kohëzgjatja e papunësisë

Enti i Statistikës së Kosovës
përshkrim i shkurtër

Enti i Statistikës së Kosovës, është Ent profesional, vepron që nga viti 1948 dhe ka kaluar disa faza historike, i strukturuar sipas rregullimit shtetëror të asaj kohe.
Më 2 Gusht 1999, Enti ka rifilluar punën profesionale, si i pavarur në kuadër të Ministrisë së Shërbimeve Publike. Enti financohet nga Buxheti i Konsoliduar i Kosovës dhe donatorë për projekte të veçanta.

Enti i Statistikës së Kosovës vepron sipas Rregullores 2001/14 e cila ka hyrë në fuqi me 2 Korrik 2001. Një Master Plan afatmesëm është duke u përgatitur për zhvillimin e sistemit statistikor kompatibil me Statistikat Evropiane.

Struktura organizative e ESK-së, *katër Departamente prodhuese* (Departamenti i statistikave ekonomike dhe llogarive kombëtare, Departamenti i statistikave të popullsisë, Departamenti i statistikave sociale dhe Departamenti i statistikave të bujqësisë dhe ambientit), *shtatë Zyra Rajonale* (Gjakovë, Gjilan, Mitrovicë, Pejë, Prizren, Prishtinë dhe Ferizaj), *dy Departamente mbështetëse* (Departamenti i metodologjisë dhe teknologjisë informative dhe Departamenti i administratës), si dhe *Zyra e regjistrimit të popullsisë,* përbëjnë ndërtimin struktural të ESK-ës.
Të punësuar janë gjithsej 134 punëtorë, prej tyre, 96 (71.6%) në seli të Entit, gjersa në Zyrat Rajonale, 38 (28.4%) .
Kemi mbështetje dhe bashkëpunim profesional me institucionet ndërkombëtare.
Enti i Statistikës së Kosovës ka një terren krejtësisht të mbuluar në shkallë vendi. Për implementim e Anketave në terren përdorim mostrën dhe metodologjinë adekuate. Gjatë grumbullimit të raporteve nga njësitë raportuese angazhohen; profesionistë, teknikë, administratorë, civilë të zyrave të vendit, regjistrues terreni nga Zyrat Rajonale.
Një ekip i ekspertëve vendorë dhe ndërkombëtar janë duke punuar në projektin e regjistrimit të popullsisë.

Misioni i Entit, është që të përmbush nevojat e përdoruesve me të dhëna statistikore objektive dhe analiza të rregullta në mënyrë që të përkrah departamentet qeveritare, t'u sigurojë informata të duhura për vendim-marrësit si dhe përdoruesit tjerë në Kosovë.

- **Adresa: Enti i Statistikës së Kosovës, Rr."Zenel Salihu" Nr.4, Prishtinë**
- **Telefonat:**
  Qendra kryesore: +381 (0) 38 235 111
  Drejtori: +381 (0) 38 235 545 ose +381 (0) 38 504 604 lok. 6572
- **Fax: +381 (0) 38 235 033**
- **E-mail: social@ks-gov.net**
- **Ueb-faqe: www.ks-gov.net/esk**